

Ikt. sz.: KSB/24-1/2012.

A360-1/2012.
(A360-4/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Kulturális és sajtóbizottság ellenőrző albizottságának**
2012. március 19-én, hétfőn, 10 óra 12 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Megyei kulturális intézmények állami tulajdonba vételével kapcsolatos kérdések</i>	5
<i>Hammerstein Judit (Nefmi) beszámolója</i>	6
<i>Dr. Zöld-Nagy Viktória (KIM) beszámolója</i>	6
<i>Hammerstein Judit (Nefmi) kiegészítése</i>	7
<i>Hozzászólások a szakmai szervezetek részéről</i>	8
<i>Kálnoki-Gyöngyössy Márton, a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége elnöke</i>	8
<i>Bakos Klára, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke</i>	9
<i>Dr. Fodor Péter, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke</i>	9
<i>Tyekvicska Árpád, a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöke</i>	10
<i>Kary József, a Megyei Művelődési Központok Szövetségének elnöke</i>	11
<i>Hozzászólások az országgyűlési képviselők részéről</i>	12
<i>Vargha Tamás országgyűlési képviselő (Fidesz), a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke</i>	20
<i>Hammerstein Judit (Nefmi) reflexiói</i>	20
<i>Földiák András, a Közgyűjtésmenyi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének elnöke</i>	21
<i>Deme Péter, a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület elnöke</i>	23
<i>Borbáth Erika, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus főigazgatója</i>	24
<i>Kálnoki-Gyöngyössy Márton, a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége elnöke</i>	24
<i>Dr. Zöld Nagy Viktória (KIM) reflexiói</i>	25
<i>Dr. Sepsey Tamásné dr. Vígh Annamária (Nefmi) reflexiói</i>	26
<i>Egyebek</i>	27

Napirendi javaslat

1. Megyei kulturális intézmények állami tulajdonba vételével kapcsolatos kérdések

Meghívottak:

Hammerstein Judit, a Nefmi kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkára

Szabó Erika, a KIM területi közigazgatásért és választásokért felelős államtitkára

Bakos Klára, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke

Dr. Fodor Péter, az Informatikai és Könyvtári Szövetség (IKSZ) elnöke

Sajó Andrea, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Deme Péter, a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület elnöke

Kálnoki-Gyöngyössy Márton, a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége elnöke

Csorba László, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója

Tyekvicska Árpád, a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöke

Á. Varga László, az Önkormányzati Levéltárak Egyesületének elnöke

Mikó Zsuzsanna, a Magyar Országos Levéltár főigazgatója

Laknerné Brückler Andrea, a Kulturális Központok Országos Szövetségének elnöke

Sajó Attila, a Magyar Népművelők Egyesületének elnöke

Kary József, a Megyei Művelődési Központok Szövetségének elnöke

Borbáth Erika, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus főigazgatója

Gémesi György, a Magyar Önkormányzatok Szövetségének elnöke

Zongor Gábor, a Települési Önkormányzatok Szövetségének elnöke

Földiák András, a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének elnöke

2. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Karácsony Gergely** (LMP), az albizottság elnöke

Lukács László (Fidesz)
Menczer Erzsébet (Fidesz)
Németh Zoltán (Fidesz)
Szabó Csaba (Fidesz)
Dr. Hiller István (MSZP)
Novák Előd (Jobbik)

A Kulturális és sajtóbizottság részéről megjelent képviselők:

L. Simon László (Fidesz), a Kulturális és sajtóbizottság elnöke
Dr. Gyimesi Endre (Fidesz), a Kulturális és sajtóbizottság tagja

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Hammerstein Judit kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Bakos Klára elnök (Magyar Könyvtárosok Egyesülete)
Fodor Péter elnök (Informatikai és Könyvtári Szövetség)
Deme Péter elnök (Pulszky Társaság)
Kálnoki-Gyöngyössy Márton elnök (Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége)
Tyekvicska Árpád elnök (Magyar Levéltárosok Egyesülete)
Kary József elnök (Megyei Művelődési Központok Szövetsége)
Borbáth Erika igazgató (Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus)
Földiák András elnök (Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete)
Dr. Sepsey Tamásné dr. Víg Annamária főosztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Vargha Tamás országgyűlési képviselő, a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke
Rónai Iván főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Nagy Zoltán, a bizottság tanácsadója

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 09 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

KARÁCSONY GERGELY (LMP), Az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Karácsony Gergely vagyok, a kulturális bizottság ellenőrző albizottságának elnöke. Szeretettel köszöntök mindenkit, különös szeretettel a meghívott vendégeinket, a sajtó képviselőit és a bizottság tagjait! Külön örülök, hogy a nagybizottság két tagja is részt vesz az ülésen, akik egyébként nem tagjai az albizottságnak; őket külön szeretettel köszöntöm!

Egyetlenegy napirendi pontot javasoltam a mai napra. Az első dolgunk az lenne, hogy döntsünk a napirend elfogadásáról, illetve a napirend elfogadásán kívül javaslatot tennék arra, hogy hogyan folyjon le maga az ülés. A napirendi pont, amit megvitatásra javaslok: a megyei kulturális intézmények állami tulajdonba vételével kapcsolatos kérdések. Azt javasolnám a bizottság tagjainak, hogy első körben a kormány, illetve a szakmai szervezetek, a négy fő terület egy-egy kiemelt szereplője véleményét hallgassuk meg, utána lehetne esetleg képviselői hozzászólásokra sort keríteni vagy kérdéseket feltenni, és aztán egy második körben újra a meghívott vendégeknek adnánk lehetőséget arra, hogy elmondják a véleményüket ebben a kérdésben. Azt az elvet követük eddig az albizottsági ülésen során és a mai napon is, hogy inkább többen kapjanak kevesebb időre szót, minthogy kevesen kapjanak több időre megszólalási lehetőséget, ezért arra kérek mindenkit, hogy bár nyilván nagyon sok mondandójuk van az itt jelen lévőknek, de lehetőleg egy ötperces időkeretben szóljon mindenki hozzá.

Szeretném kérdezni a bizottság tagjait, hogy ez a napirendi javaslat elfogadható-e számukra. Kérem, jelezzék, ha ezzel egyetértenek! *(Szavazás.)* Úgy látom, hogy ez egyhangú. Javaslom, hogy akkor kezdjük el a téma megtárgyalását. Elsőnek a kormányoldal képviselőinek szeretném megadni a szót, hogy mondják el, hogyan látják a január 1-jétől életbe lépett államosítás utáni helyzetet, és hogy milyen kormányzati szándékok vannak azzal kapcsolatosan, hogy hogyan lépünk tovább a mostani állapothoz képest. Nem látom még a teremben a Nefmi képviselőit. *(Rónai István: Itt vannak már, elnézést kérek; lent vannak már a kormány képviselői.)* Úgy tudom, hogy talán a KIM részéről Virág Rudolf és Zöld-Nagy Viktória helyettes államtitkár asszony fog érkezni. Mivel éppen ők a beszélgetés címzettjei, ezért mindenképpen szeretném, ha hallanák a szakmai szervezetek véleményét, úgyhogy ha nem haragszanak, akkor még várunk egy picit. Köszönöm szépen.

(Szünet: 10.12-10.18)

Megyei kulturális intézmények állami tulajdonba vételével kapcsolatos kérdések

ELNÖK: Kedves Vendégeink! Folytatjuk az ülésünket! Nagy szeretettel köszöntöm körünkben Hammerstein Judit helyettes államtitkár asszonyt! Abban állapodtunk meg a vendégeinkkel, hogy először a kormányoldal képviselőit hallgatnánk meg a megyei kulturális intézmények sorsával kapcsolatos elképzelésekről, és utána hallgatnánk meg a szakmai szervezetek véleményét. Államtitkár asszony éppen most érkezett meg, de önre vártunk, ezért szeretném megkérdezni, hogy esetleg el tudjuk-e kezdeni önnel a beszélgetést.

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): El tudjuk kezdeni, bár én azt javasolom, hogy azért a KIM képviselőit is várjuk meg – egyébként helyettes államtitkár asszony pillanatokon belül itt lesz, csak nem fértünk be ennyien a liftbe –, mivelhogy a megyei kulturális intézmények vonatkozásában azért ők eleve érintettek.

ELNÖK: Akkor még néhány perc türelmet kérek a vendégeinktől. Köszönöm szépen. *(Rövid szünet. – A KIM képviselői az ülésterembe érkeznek.)* Úgy tűnik, hogy a kormányzat várt képviselői is megérkeztek.

Szeretettel üdvözlöm önöket is! Kezdjük el a téma megtárgyalását! Először Hammerstein Judit helyettes államtitkár asszonyt szeretném megkérni arra, hogy mondja el, hogy hogyan látja a helyzetet a Nefmi oldaláról. Itt már előljáróban elmondtam azt, hogy ezeken a bizottsági üléseken azt az elvet követtük, hogy inkább többen kapjanak kevesebb időre szót, mint fordítva, ezért arra kérem önöket, hogy lehetőleg egy ötperces időkeretben próbálják meg összefoglalni az álláspontjukat.

Először megkérném Hammerstein helyettes államtitkár asszonyt, hogy mondja el a véleményét. Köszönöm szépen.

Hammerstein Judit (Nefmi) beszámolója

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikaért felelős helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Igyekszem rövid lenni, meg egyáltalán letapogatni, hogy a tisztelt albizottság konkrétan mire kíváncsi. A megyei kulturális intézmények államosítása gyakorlatilag megtörtént ez év január 1-jétől, és azt gondolom, hogy e tekintetben egységes kormányzati álláspontról beszélhetünk, ugyanis ezt mindenki a konszolidáció első fázisának tekintette. Közös álláspontunk az, hogy ez alapvetően csak egy átmeneti helyzet, és a megyei kulturális intézmények vonatkozásában egy koncepció kidolgozására van szükség, illetve a második fázisban meg kell találni ezeknek az intézményeknek a megfelelő helyét, ami egyébként mind finanszírozási, mind pedig szakmai szempontból elfogadható. Most nagyjából ez a munka zajlik. Röviden bevezetésként ennyit tudok ezzel kapcsolatosan elmondani. Természetesen szívesen válaszolunk kérdésekre azzal kapcsolatban, hogy mi hogyan látjuk a megyei kulturális intézmények helyzetét a MIK-rendszerben, illetőleg milyen lehetőségek körvonalazódtak a jövőt illetően.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérem a KIM képviseletében megjelent vendégeket, hogy esetleg egészítsék ki az elhangzottakat!

Dr. Zöld-Nagy Viktória (KIM) beszámolója

DR. ZÖLD-NAGY VIKTÓRIA területi közigazgatás fejlesztéséért felelős helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Zöld-Nagy Viktória helyettes államtitkár vagyok a KIM-ből. Csak egészen röviden néhány gondolatot arról, hogy a megyei intézményfenntartó központok hogyan alakultak ki, illetve a kulturális intézmények tekintetében hogyan történt az átrendezés. Ennek a bizonyos megyei konszolidációnak két iránya volt. Az egyik, hogy bizonyos önkormányzati feladatok állami feladattá kerültek visszavételre, és ezen állami feladatokkal összefüggésben az azokat ellátó intézmények állami tulajdonba, állami vagyonkezelésbe kerültek. Tekintettel arra, hogy a megyei önkormányzatoknál a megyei önkormányzati adósság is átvállalásra került az állam által, ez együtt járt egy teljes vagyoni átrendeződéssel is a megyei önkormányzatok tekintetében.

Ami a konkrét intézményeket illeti, azon intézmények kerültek állami irányítás alá, amelyek a konszolidáció időpontjában megyei önkormányzati tulajdonban vagy fenntartásban voltak, ezért néhány intézmény esetében vannak speciális helyzetek, ahol mondjuk városi, megyei könyvtárat együtt üzemeltetett megyei önkormányzat, városi önkormányzat. Ezeknél a rendezőelv mindig az volt, hogy a konszolidáció időpontjában ki volt a tulajdonos, illetve ki gyakorolta a fenntartási feladatokat. Ahogy helyettes államtitkár asszony említette, ez valóban egy átmeneti helyzet.

A konszolidációval összefüggésben az egészségügyi intézmények kivételével minden más intézménynél a külön intézményként működő megyei intézményfenntartó központokhoz kerültek vagyonekezelésbe ezek az intézmények, amelyek között értelemszerűen egy külön kategóriát képeznek a kulturális intézmények. Amit még hozzátennék, hogy a megyei konszolidáció alól volt egy kivétel: az előadó-művészeti szervezetek. Azok a színházak tehát, amelyek megyei önkormányzati tulajdonban, fenntartásban voltak a konszolidáció időpontjában, a törvény alapján nem kerültek átvételre, ezek a megyei önkormányzatnál maradtak, majd a megyei önkormányzat a megyeszékhelynek, megyei jogú városnak átadta ezeket az intézményeket üzemeltetésre. Az átvett intézményeknél pedig, ahogy valóban ez elhangzott, közös abban a kormányzati gondolkodás, hogy most az átmeneti időszakot követően milyen formában és módon lehet hatékonyan működtetni ezeket az intézményeket. Köszönöm szépen.

Hammerstein Judit (Nefmi) kiegészítése

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Annyi kiegészítéssel élnék helyettes államtitkár asszony mondandójával kapcsolatban, hogy jelen pillanatban a megyei kulturális intézmények esetében egy kettős irányítási rendszer működik: a megyei intézményfenntartó központok, amelyek a kormányhivatalok keretein belül jöttek létre, gyakorlatilag a funkcionális gazdasági irányítást viszik az intézmények vonatkozásában, a szakmai irányítás pedig jelen pillanatban is a Nefmi kezében van. A szakmai felügyeleti jogköröket a kulturális törvény módosításakor sikerült megerősíteni, tehát jelen pillanatban a Nefmi, tehát a kultúráért felelős miniszter egyetértése szükséges ahhoz, hogy a megyei kulturális intézmények esetében például az alapító okirat módosításra kerüljön, vagy például az intézményvezető személye megválasztásakor, illetve a megbízatás visszavonásakor is a kultúráért felelős miniszter egyetértésére van szükség. Mindamellet teljesen tisztában vagyunk azzal, hogy hosszú távon ez a rendszer nem fenntartható, sok problémát okoz és okozott is, hiszen teljesen nyilvánvaló, hogy a kettős irányítási rendszert jól működtetni eleve nem egyszerű, másfelől valóban talán az lenne a leghelyesebb megoldás, ha egyébként a két irányítási jogkör egymáshoz közelíteni tudna. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár asszony; diplomatikusan fogalmazott. Köszönöm szépen az eddigieket. Azt javaslom, hogy menjünk úgy tovább, hogy első körben a négy terület reprezentatív képviselőjét szeretném megkérni, hogy mondják el a véleményüket. Előre is elnézést kérek, hogy nem ismerem mindenkit személyesen, ezért nem fogom mindig pontosan tudni, hogy itt van-e az a meghívott vendég, aki az én papíromon is szerepel. Ezután képviselőtársaimnak lenne módja arra, hogy kérdéseket tegyenek fel vagy elmondják a véleményüket, aztán még egyszer visszaadnám a szót minden kedves meghívottnak, hogy aki még nem jutott szóhoz, vagy szeretné kiegészíteni a korábban elhangzottakat, hogy véleményt tudjon mondani.

Első körben Kálnoki-Gyöngyössy Márton urat, a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége elnökét szeretném megkérni, hogy mondja el a véleményét azokról a bizonyos hosszú távú megoldásokról, amelyekről a kormányzat képviselői is említést tettek, hogy ez tulajdonképpen még kidolgozás alatt áll, majd utána mennénk tovább, és amennyiben itt van a teremben, Bakos Klárát szeretném megkérni, hogy a könyvtárosok nevében mondja el a véleményét. Köszönöm szépen.

Hozzászólások a szakmai szervezetek részéről

Kálnoki-Gyöngyössy Márton, a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége elnöke

KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON elnök (Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszonyok! Helyettes Államtitkár Úr! Hölgyeim és Uraim! Nagy örömmel hallottam azt a mondatot a kormányzat részéről, hogy ez a MIK-rendszer egy átmeneti állapot. Mi mindenképpen üdvözljük és jónak tartjuk ezt a gondolkodást és azt is, hogy a kormányzat keresi a végleges helyét ennek az intézményrendszernek, ugyanakkor azt is jeleznünk kell, hogy sajnos most is komoly problémákkal küzdünk: a megyei múzeumok esetében nagyon súlyos költségvetési problémák mutatkoznak, a tavalyi fenntartói támogatás sok esetben a felére csökkent. Ez mindenképpen egy orvosolandó probléma, amelyre majd nyilván ki kell térni.

Amikor megyei múzeumokról beszélünk, akkor egy olyan múzeumösszességről van szó, amely mintegy 23 millió műtárgyat őriz 212 intézményben. 2010-ben több mint kétmillió látogatónk volt, és ennek 45 százaléka iskolás. Ezt azért tartom fontosnak elmondani, mert a magyar vidék kultúrájában és oktatásában ez az intézményrendszer meghatározó szerepet játszik. Éppen ezért mi olyan megoldást szeretnénk látni és támogatni a végleges fenntartói struktúra kialakításakor, amely a rendszer értékeit megőrzi, a továbbfejlesztését biztosítja, és nyilván bizonyos korrekciókat is végrehajt a rendszeren belül, éppen ezért ki kell azt mondani, hogy a települések között történő szétosztás szakmai szempontból elfogadhatatlan.

Hadd illusztráljam ezt egy rövid példával; direkt olyan megyét hozok fel példaként, ahol nem vagyok érintett. Gondolják el, hogy Heves megyében az egri vár a maga 400 ezer látogatójával mekkora bevételt tud generálni! Nyilvánvaló, hogy Eger városa örömmel át fogja venni ezt a múzeumot, a rendszerben magukra maradó Mátra Múzeum Gyöngyösön vagy a Hatvany Múzeum pedig gyakorlatilag egy olyan terhet fog jelenteni a település számára, amit nem fognak tudni felvállalni. Én magam ugyan támogatom az önkormányzatiságot és a települési létet, de gondoljuk meg: ha ezt a rendszert most baltával szétverjük, akkor az nagyon súlyos következményeket fog okozni. Éppen ezért azt javasoljuk, hogy lehetőség szerint az állam tartsa állami fenntartásban egységesen ezt az intézményrendszert, és ne kerüljön szétbontásra ez a rendszer.

Hadd hívjam fel a figyelmet arra, hogy nagyon sokszor a megyei múzeumi szervezet éppenséggel pont a települési érdekeken túlnyúlóan, sőt azon érdekekkel szemben kénytelen az örökségi elemek megóvásában részt venni; azért ez egy olyan kiemelt állami feladat, amely túlmutat a település határain. Azt is látjuk, hogy például a megyeszékhelyeken működő megyei múzeum gyűjteményének nagyobbik része a település határain kívülről származik. Hogyan várható el egy várostól, hogy olyan gyűjteményt gondozzon, amelynek nagy része nem is a saját múltját őrzi, hanem annak mondjuk csak egy töredéke? Aztán vannak olyan kiemelt művészeti gyűjtemények vagy egyéb gyűjtemények, amelyek messze kiemelik az adott megyei múzeumot még az országos palettán is: tessék csak a Janus Pannonius Múzeumra gondolni Pécsen, a Csontváry-kiállításra vagy a debreceni Déry Múzeumra, vagy nyugodtan mondhatom a szentendrei Ferenczy Múzeum képzőművészeti anyagát is, amely messze túlmutat az adott település, az adott megye érdekkörén, sőt talán messze az országhatárokon túl is ismertté teszi ezeket a gyűjteményeket.

Mi azt javasoljuk, hogy a kormányzat őrizz meg a megyei múzeumi szervezetet minden egyes megyében az egész megye tudományos, örökségvédelmi, kultúrpolitikai tengelyeként, hiszen ez az intézményrendszer a maga 212, múzeumi működési engedéllyel rendelkező egységével és 345, szinte kivétel nélkül műemléki védettséget élvező épületével egy olyan nemzeti kincs, amelynek a tönkremenetele, szétosztása nagyon súlyos és később már nem orvosolható károkat okozna a magyar kultúrának. Köszönjük szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen elnök úrnak.

Bakos Klárát a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnökét szeretném megkérni, hogy mondja el a véleményét a könyvtárak nézőpontjából, utána pedig mennénk tovább a kulturális központokra, és Laknerné Brückner Andreát szeretném megkérni, hogy folytassa hozzászólásával a beszélgetést. Köszönöm szépen.

Bakos Klára, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke

BAKOS KLÁRA elnök (Magyar Könyvtárosok Egyesülete): Tisztelt Elnök Úr! Helyettes Államtitkár Asszonyok! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Résztevők! A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai Könyvtárosok Szövetsége egyeztette az álláspontját, itt ez az egyeztetett álláspont fog majd elhangzani, és engedtessek meg, hogy ezt dr. Fodor Péter adja elő, mint a könyvtárak képviselője. Amikor ő beszél, akkor az azt jelenti, hogy egyeztetett állásponton, ugyanolyan véleményen van a Magyar Könyvtárosok Egyesülete is, mint az IKSZ. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Természetesen akkor várjuk Fodor urat, hogy fejtse ki a véleményét. Köszönöm szépen.

Dr. Fodor Péter, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke

DR. FODOR PÉTER elnök (Informatikai és Könyvtári Szövetség): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A Magyar Könyvtárosok Egyesülete és az Informatikai és Könyvtári Szövetség valóban egyeztette az álláspontját, hiszen itt a megyei könyvtárakról vagyunk szó. Ezek a megyei könyvtárak eddig is rendkívül vegyes működtetési rendben működtek, hiszen nemcsak a megyei közgyűlések, hanem a megyei városok önkormányzata is tartott fenn megyei könyvtárat. Nagyon lényeges, hogy 2012. január 1-jétől a megyei közgyűlések intézményfenntartó feladatainak megszűnésével 16 megyei bibliotéka került a KIM-hez, három könyvtár pedig a megyeszékhely önkormányzatához. A 16 intézmény jelenleg is így működik, és furcsa, hogy ezt mondom, de örömmel hallottam helyettes államtitkár asszonytól, hogy ez egy átmeneti állapotot jelent, hiszen egyetlenegy intézménynek sincsen alapító okirata, és a mindennapi gyakorlati működésben komoly nehézségek vannak, amely folyamatos egyeztetést kíván, amelyben a könyvtárak természetesen fontos szerepet játszanak és vállalnak is.

A hetek, hónapok óta tartó elemzések, a különböző szakmai fórumok véleménye alapján kialakult az az álláspont, amely szerint a megyei könyvtárak a megyeszékhely-önkormányzathoz kerüljenek, hiszen szolgáltatásuk egyik meghatározó eleme a helyi lakosság kiszolgálása, amely egyébként eddig is így volt, függetlenül a fenntartótól, valamint – és ez egy nagyon hangsúlyos szempont – továbbra is a területi szolgáltatás. Ez utóbbi forrását az állam a Nefminél létrehozott alapról differenciáltan is biztosíthatja. Kezdetben volt egy ilyen variáns, hogy az IKSZ és az NKA is támogatta a Nefmihez való kerülés alternatíváját, amely azonban eddig még nem vezetett eredményre, ugyanakkor a konszolidációs és a kulturális törvény – erre is történt itt hivatkozás, ezt csak szeretném visszaigazolni – egyaránt kimondja, hogy meg kell állapodni a megyeszékhely önkormányzatával a megyei könyvtárak működtetését illetően, így elfogadhatónak tartjuk a megyei önkormányzatokhoz, megyeszékhely-önkormányzatokhoz való kerülést, természetesen az államilag garantált támogatással. Az alapvető cél ugyanis az, hogy a megyei könyvtárak esetében is az a felelősség nyilvánuljon meg, amelynek következtében egységes, rendszerszemléletű, lakossági szolgáltatást végző intézmények működjenek, ugyanakkor természetesen azt is szeretném jelezni, hogy a Nefmivel való eddigi egyeztetés és együttműködés úgy gondolom, hogy rendkívül gyakori és eredményes volt. Meg kell jegyezni azt is – és fontos szempontnak

tartom, hogy erre utaljunk –, hogy a társközgyűjteményi szakmai szervezet törekvései, amelyek más fenntartói vagy működési formákkal gondolkodnak, azonban mielőbbi stabilizálást kívánnak mindegyik közgyűjteményi intézmény és a közművelődési intézmények életében, hiszen az eredeti küldetést és a fenti feladatainkat csak így tudjuk minél eredményesebben megoldani, és szeretnénk, ha minél rövidebbre zárulna ez a bizonyos átmeneti időszak, mert ez természetesen senkinek sem jó. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Most megkérném Laknerné Brückner Andreát, a Kulturális Központok Országos Szövetségének elnökét, amennyiben itt van... *(Jelzésre:)* Akkor ezek szerint mégsem érkezett meg; azt a tájékoztatást kaptam, hogy végül is el tudott jönni. Akkor viszont mennék tovább a levéltári szegmensre. Tyekvicska Árpádot, a Magyar Levéltárosok Országos Egyesületének elnökét szeretném megkérni, hogy mondja el az ő véleményét vagy a szakmai szervezetük álláspontját ebben a kérdésben.

Tyekvicska Árpád, a Magyar Levéltárosok Egyesületének elnöke

TYEKVICSKA ÁRPÁD elnök (Magyar Levéltárosok Egyesülete): Tisztelt Elnök Úr! Hölgyeim és Uraim! A magyar levéltári rendszer mintegy 360 ezer folyóméter iratot őriz. Ez a nemzeti örökség írott része. A témán, az asztalon lévő szervezetek, a megyei levéltárak az anyag 60 százalékát őrzik, tehát ebből következően meghatározó a megyei levéltárak sorsa, működése az írott nemzeti örökség megtartásában, gyarapításában. A levéltáros szakmai szervezetek voltak azok, akik már a konszolidációs törvény előtt, tulajdonképpen 2010-ben olyan javaslatot tettek le az asztalra, amely a megyei levéltárak állami fenntartását szorgalmazta. Tettük ezt azért, mert úgy látjuk, hogy a magyar levéltári rendszert egységes szakmai irányítás alá kell helyezni, hisz az egyes megyei levéltárak között személyi, anyagi és szakmai tekintetben is olyan különbségek vannak, amelyek nem teszik helyi szinten azonos színvonalon lehetővé az írott örökség megőrzését. Ezért számunkra ez a helyzet, hogy állami fenntartásba kerültünk, nem idegen és nem is ellenzendő, ugyanakkor azok a szakmai várakozások, amelyek bennünk voltak az állami fenntartást illetően, nem váltak valóra ebben a pillanatban. Az a rendszer, amelyben ma élünk, egyetlen szakmai problémánkat sem oldotta meg. Természetesen egy átmeneti helyzetben élünk, azt látjuk, megéljük a mindennapjainkban, és egyelőre nem tudjuk, hogy ez a rendszer ennyit tud, a sajátja, vagy a rendszer kialakításának a gyermekbetegsége, mindenesetre teljes mértékben egyetértünk helyettes államtitkár asszonnyal abban, hogy a szakmai irányítást és a funkcionális fenntartást egy kézbe, egy szervezetbe kell tenni a levéltárak esetében.

Anyagi vonatkozásokban az előttem szólókhhoz tudok csatlakozni. Itt komoly problémákat látunk. Személyi tekintetben a költségvetéseink nagyjából elfogadhatóak; bár helyi szinten történtek már 5-10 százalékos elbocsátások, de az igazi gondok a gazdasági, dologi oldallal vannak. A mi számításaink szerint – itt a 2010-es állapotot tudtuk a mai helyzettel összevetni – dologi oldalról körülbelül 70 százalékon vannak finanszírozva az intézményeink, de ehhez még hozzá kell tenni, hogy irreális saját bevételi kötelezettségeket írtak elő a fenntartók, amelynek következtében ez a helyzet még súlyosabb. Nyilvánvaló, hogy ez a rendszer az év végéig nem működtethető, konszolidációra szorul vagy szervezeti tekintetben vagy forrásbevonás tekintetében. Nyilvánvalóan mi ezt az utóbbit szorgalmazzuk.

A funkcionális és a szakmai fenntartás egy kézbe adását a szakmai szervezeteink a Nefmi szervezetében látják megvalósíthatónak, ideálisként a társközgyűjteményekkel egyetemben egy középírányító szerv irányítása alatt, ugyanakkor észleljük, meg mi magunk is átgondoltuk azokat a variációkat, amelyek más megoldásra adnak lehetőséget, például a nemzeti intézmény, a Magyar Országos Levéltár és a megyei levéltárak szervezeti integrálásával. Ezt a megoldást is el tudnánk fogadni, ugyanakkor azt szeretnénk kérni mind a KIM, mind a Nefmi vezetőitől, hogy az utóbbi hónapokban tapasztaltakkal szemben ezt a

folyamatot úgy készítsék elő, hogy a szakmai szervezetek véleményét kikérik, és a döntéshozatalba, nyilván az előkészítés folyamatába bevonják a mi munkánkat, a mi tudásunkat is. Ebben a reményben köszönöm meg a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Azért hogy mégse maradjanak ki a művelődési központok így az első körből, Kary Józsefet, a Megyei Művelődési Központok Szövetségének elnökét szeretném megkérni, hogy mondja el a véleményét.

Kary József, a Megyei Művelődési Központok Szövetségének elnöke

KARY JÓZSEF elnök (Megyei Művelődési Központok Szövetsége): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Azzal kezdeném a gondolatot, hogy a kulturális törvény megengedő szabályozása okán a megyei közművelődési szakmai tanácsadó feladatokat ellátó szervezetek nagyon különböző kondíciókkal érkeztek el január 1-jéhez. Változatos a kép: van száz százalékos tulajdonú önkormányzati nonprofit kft., amely feladatot lát el, van, ahol nem teljes az önkormányzati tulajdon mértéke, vannak önállóan gazdálkodó és még önállóan működő szervezetek is, van, ahol szervezeti egységként, intézményegységként látja el a kötelező feladatot. Mi úgy gondoljuk, hogy ez az év valóban az átmenet éve, azonban egyelőre még nincsenek kedvező tapasztalatok a működés pénzügyi finanszírozásáról. Az első kincstári körös tárgyalásnál még reménykedtünk, a második kincstári körös tárgyalásnál pedig azt lehetett látni, hogy megyéktől függően valaki júniusban, valaki szeptemberben felhasználja az éves eredeti előirányzatát. Arra számítunk, hogy az állam állja a kötelezettségeit, tehát valamilyen pótelőirányzat biztosításával az éves folyamatos működést szándékozik biztosítani, hangsúlyozzuk azonban, hogy mi ezt az állami közfeladatot alapvetően egy nonprofit jellegű közszolgáltatásnak tekintjük, a szakmai tanácsadás nem piacorientált, tehát arra ösztönöznénk mind a két felet, hogy ne feltétlenül a teljesíthetetlen bevételek előírásával hozza lehetetlen helyzetbe az intézményt.

Örültünk annak, hogy a Nefmi elindította a társadalmi vitáját annak a közművelődési koncepciónak, amely most már nyilvánosságot kapott. Úgy gondoljuk, hogy egy stratégiai tervezési folyamat része, ahogy a megyei feladatellátás szerepel, megerősítését kívánjuk. Nem tudjuk, mi a terv, de szorgalmaznánk az egységesség okán, hogy a konszolidációs törvényben szereplő miniszteri felhatalmazással éljen a miniszter, és történjen meg az egységes szabályozás a szakmai követelmények tekintetében. A szaktörvény vonatkozásában az lenne a javaslatunk, hogy ott is az egységesség irányába ható pontosító szövegezés fogalmazódjon meg, amelyben a szakmai javaslatainkat meg akarjuk és meg is tudjuk fogalmazni. Jelenleg azt érzékeljük, hogy a KIM határozottabban van jelen az életünkben, a Nefmi csak áttételesen, de úgy gondolom, hogy ez az élet természetes része; napi pénzügyi nehézségekkel küszködnek a szervezetek.

Mi az, amit szeretnénk? Azt gondoljuk, hogy a feladatellátás állami feladat jellegéből adódóan a szervezetek önálló jogi személyisége az a minimum, amit biztosítani szükséges, figyelemmel arra, hogy így lehet képviselni a feladatellátást, de akkor van érdemi felelőse, van gazdálkodási felelőse, és ugyanakkor megnyílik – de csak ebben az esetben – a lehetősége annak, hogy külső pályázati forrásokkal, programfinanszírozásokkal is tudjon élni a rendszer. Amit még javasolnánk, éppen arra hivatkozva, hogy nagyon eltérő status quóban érkeztek január 1-jéhez a feladatellátók, hogy kívánatos lenne egy kiegyenlítő vagy felzárkóztató program kidolgozása, mert a jelenlegi rendszer a megyék korábbi értékítéletét, pénzügyi helyzetét tükrözi. Nem gondolom, hogy egy megyében egy csatolt munkakörű munkatárs meg tudja jeleníteni az állami feladatellátást, egy akár több évre elhúzódó valamilyen fejlesztési programra mindenképpen szükség lenne. Ideálisnak azt tartanánk, hogy ha a pénzügyi és a szakmai irányítás egy kézbe kerülne. Ha a két fél közötti harmonizáció folyamatos, el tudjuk fogadni egyeztetett vélemény alapján a jelenlegi rendszert, tehát hogy a MIK-nél maradjon a

megyei működtetési feladat, és dominánsabbá tud válni a Nefmi a következő időszakban. Megerősíteném tehát azt, hogy nem támogatunk közszolgáltatási szerződéssel való kiszervezést, ha úgy tetszik. Fontosnak gondolnánk, hogy gyors intézkedéssel elsősorban a közbeszerzési törvény hatálya alá tartozó két feladatellátónál valamilyen megoldás szülessen, mert nem lehet biztosítani két megyében a működés pénzügyi feltételeit. Utolsóként azt mondanám, hogy nem tudunk azzal sem egyetérteni, ha csak a feladat jelenik meg, de annak nincs jogi személyisége, hanem csak delegált feladatként jelenik meg valamelyik megyei fenntartó intézménynél; egyet tudunk azzal is érteni, hogy a Nefmi közvetlenül gyakorolja ezt a jogosultságát, vagy akár a nemzeti intézményén keresztül. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Most lenne lehetőség arra, hogy a képviselőtársaim elmondják a véleményüket vagy kérdezzenek a vendégeinktől. A felhívás természetesen nemcsak az ellenőrző albizottság tagjaira, hanem a kulturális bizottság tagjaira is vonatkozik. Nagy örömmel köszöntök itt más képviselőket is, akik nem tagjai a kulturális bizottságnak! Számukra is adott a lehetőség, hogy kérdezzenek vagy elmondják a véleményüket. Van-e valaki, aki jelentkezne hozzászólásra a képviselők közül? *(Jelzésre:)* Megadom a szót L. Simon elnök úrnak.

Hozzászólások az országgyűlési képviselők részéről

L. SIMON LÁSZLÓ, a Kulturális és sajtóbizottság elnöke: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Kollégák! Kezdjük az elején! Az az igazság, hogy rendkívül nehéz helyzetben van a terület nemcsak azért, mert az elmúlt húsz év egyik legnehezebb költségvetési éve az, amelyet most a kultúra szempontjából magunk előtt tudhatunk, amelynek az okait nyilvánvalóan ott kell keresünk, hogy jelen pillanatban nincsenek az államnak kellő forrásai arra, hogy a kultúrát azon a módon finanszírozza, ahogy azt elvárnánk – és joggal várnánk el –, s emögött persze nincsen más, minthogy 2002-2010 között a magyar államadósság a duplájára növekedett. A felelőtlen állami gazdálkodásnak köszönhetően tehát ma a magyar államháztartás jóval kevesebbet tud kultúrára fordítani, mint korábban.

Nem is erről akarok beszélni. Bár ez mindenképpen meghatározza a mozgásterünket, de mégiscsak nézünk kell azt az intézményrendszert, amely a rendszerváltozás óta folyamatosan egyre rosszabb helyzetbe került a finanszírozás szempontjából is, hiszen vannak olyan momentumok, amelyek mellett nem mehetünk el. Egyrészt nem mehetünk el amellett, hogy az elmúlt húsz év legnagyobb politikai hibája az volt, amikor az önkormányzati normatívát az előző kormányzat idején összevonták, és ez a normatíva tulajdonképpen egyenesen a mostani állapothoz vezetett, azaz az intézményi rendszer átszabásának megalapozását jelentette, hiszen onnantól kezdve, hogy egy fenntartó számára nem volt egyértelműen kijelölve az, hogy milyen forrásokat kell fordítania a kulturális intézményrendszer fenntartására, a kormányzat és az állam egyébként a saját mozgásterét is jelentős mértékben szűkítette, és azt a fajta politikai legitimitációt is csökkentette, amely az állam számára az ágazati törvényeken túl megvolt, rendelkezésre állt.

Ez a hibás döntés sajnos olyan súlyú volt és olyan teret adott a gazdaságpolitika logikája számára – most így fogalmazok, viszonylag finoman –, hogy ebből mi sem tudtunk visszalépni, és nagyon nehezen tudunk egy új finanszírozási modellt kialakítani. Ugyanakkor szükségserűvé vált az is, hogy az egyébként jogköreitől megfosztott megyei önkormányzatok, amelyek a rendszerváltozaskori, szerintem eléggé rossz politikai alku eredményekképpen nem azt a lehetőséget és feladatkört adták meg a megyei önkormányzatoknak, amely a második világháború előtti időszak alapján elvárható lett volna, tehát hogy világosan beszéljünk, hogy szimpla intézményfenntartóvá degradálták a megyei önkormányzatokat a rendszerváltozás utáni politikai alkukban, ez – együtt járva az előbb

említett finanszírozási nehézségekkel – azt hozta magával, hogy a jelenlegi kormányzat számára az állam direkt szerepvállalásának megerősítése látszott egyedül üdvözítő megoldásnak. Hogy ez a döntés mennyiben jó, az attól függ majd, hogy hol fogjuk megtalálni ezeknek az előbb említett intézményeknek a végső helyét, már amennyiben lehet itt egy állandóan változó intézményrendszerben végső pozícióról beszélni. Én inkább erről szeretnék beszélni, nem a múlttól, hiszen ez a lényeg. Ha van értelme ennek a mai albizottsági ülésnek, amelyet alelnök úr összehívott, és amelyre azért is jöttem el, mert köztudott, hogy eléggé közelről érint engem ennek az intézményrendszernek a sorsa, akkor ez lehet az értelme ennek az ülésnek, tehát hogy hol találjuk meg az intézményeknek és a feladatoknak a helyét, ugyanis még mindig nem késő a jó utat választani.

Azt gondolom, hogy a kétharmados parlamenti kormányzó erő többsége azon az állásponton van, hogy a megyei feladatellátást meg kell őrizni, és az intézményfenntartást olyan módon kell megoldani, hogy ez a feladatellátás ne sérüljön. Abban ne legyenek kétségeink ugyanis, hogy ha állami fenntartásúak is az intézmények, akkor a megyei szintű feladatellátás megoldható, viszont már sokan kételkedünk a tekintetben, hogy ha egyes intézmények átkerülnének városokhoz vagy több városhoz – osztom Kálnoki-Gyöngyössy Márton igazgató úr véleményét –, akkor az intézményrendszer feladatellátás tekintetében és egyébként hosszú távon a finanszírozás tekintetében is veszélybe kerülhet. Hogy egy szimbolikus példát mondjak, március 14-én, nemzeti ünnepünk előnapján avattam fel a Petőfi Irodalmi Múzeum és a Fejér Megyei Múzeumok Igazgatósága által gyönyörűen felújított Vörösmarty Mihály Emlékmúzeumot a körzetemben. Ez egy Kápolnásnyéken, Vörösmarty Mihály szülőfalujában, egykori lakóházában berendezett nagyon szép kiállítás, amely abban az esetben, ha a múzeumi egységeket szétdaraboljuk, és ez a múzeum önálló intézménnyé válik és a településhez kerül, elveszíti azt a fajta tudományos háttérrel, amelyet most a nagy múzeumi intézményrendszer jelent, és egy szimpla kiállítóhelyé minősítjük át.

Tapasztalatom szerint a frakció önkormányzati vezetőinek a többsége is azon a véleményen van, hogy ezt a megyei feladatellátást úgy kell megoldanunk, hogy a megyei intézmények az államhoz átkerülve a minisztérium közvetlen irányítása alá tartozzanak, és egy egységes szakmai protokoll alapján, valamilyen középírányító szerven keresztül vagy akár azt mellőzve is oldják meg a megyei szintű feladatellátást. A frakción kívüli városvezetők többségének is ugyanez a véleménye, akikkel beszéltem, tehát a nagyvárosok polgármesterei többségben nem szeretnék átvenni ezeket az intézményeket, és a megyei politikai vezetők nagy része szintén ezen az állásponton van. A megyei kormányhivatal-vezetőknek a véleménye e tekintetben különböző. Vannak, akik úgy gondolják, hogy szakmailag az lenne a jobb, ha maradnának a kormányhivataloknál, vannak olyanok, akik azt gondolják, hogy jobb lenne, ha továbbmenne közvetlenül a minisztériumhoz, és vannak olyanok, akik azt gondolják, hogy mégiscsak talán egy-két intézmény, például múzeumok meg a könyvtárak esetében jobb lenne, ha a nagyvárosokhoz tartoznának, egy biztos azonban, hogy az első két csoport, tehát a kormányhivatal-vezetők közül azok vannak együttesen többségben, akik vagy a kormányhivatalnál vagy a tárcánál akarják megoldani a feladatellátást, azaz mind a két csoport az állami fenntartásban gondolkodik.

Éppen ezért a következőt javaslom még mindig, elég határozottan: a megyei múzeumi intézményrendszert egyben kell tartani, a megyei múzeumi intézményrendszert nem szabad átadni a nagyvárosoknak fenntartásra, és nem szabad szétdarabolva a nagyobb és a kisebb városokhoz átadni. Az egy téveszme, hogy ez a szocializmus '50-es éveinek a hozadéka; szükséges megőrizni azt az egységes szakmai irányítást, amely kialakult, és amelynek nagyon komoly előzményei vannak.

A politikai, az irányítástechnikai és a költségvetési szempontok mellett van még egy nagyon fontos szempont, amelyről el szoktunk feledkezni a politikai vitákban, ezek pedig a múzeumok által kezelt gyűjtemények. A legtöbb vidéki múzeum esetében a megyeszékhelyen

található múzeumközpontoknál a feltárt, illetve a begyűjtött és feltárt leletanyagnak és gyűjteményanyagnak több mint 90 százaléka nem a megyeszékhelyről, hanem a megyeszékhelyen kívüli területekről, tehát a megye egyéb más településeiről származik. Ez különös tekintettel igaz a régészeti és a néprajzi leletanyagra, amelyek egyébként a többségét adják a megyeszékhely-kiállításoknak is. Ha be tetszenek menni egy megyeszékhelyen látható nagy múzeumba, akkor a kiállított leletanyag 90 százaléka nem a megyeszékhelyhez magához kötődik. Ez nyilvánvalóan azt a logikát is követi, hogy nem a megyeszékhelynek van megyéje, hanem a megyének van megyeszékhelye – mint ahogy nem a fővárosnak van országa, hanem az országnak van fővárosa –, érthető tehát, hogy a Nemzeti Múzeumhoz hasonló szerepben kell a megyeszékhelyeken megőrizni a megyei múzeumokat.

Továbbra is azt gondolom, hogy a helyes út az, hogy ezeket az intézményeket átadjuk a tárcának, és a tárca – egyben kezelve a 19 megyei múzeumigazgatóságot – fogja össze azt a szakmai munkát, amely nélkül korszerű múzeum Magyarországon elképzelhetetlen. A könyvtárak esetében ugyanez a véleményem, méghozzá azért, mert a megyei könyvtárak egy része olyan megyei feladatellátást végez, amely nélkül elképzelhetetlen és megvalósíthatatlan a normális kistéleplési könyvtári rendszer, főleg azóta, amióta a szocialisták összevonták a normatívát. Nem is várhatjuk el egy megyeszékhelyi könyvtártól azt, hogy a megyeszékhelyen élő polgárok adóforintjaiból ellássa azt a területi feladatot, amely egyébként a megyeszékhely határain kívül van. Ez még akkor is igaz, ha az olvasóköri nagyjából a megyeszékhelyhez kötődik, hiszen e mellett a tény mellett azért ne menjünk el, hogy a megyeszékhelyen beiratkozott könyvtári olvasók száma nagyjából a városban élő polgár. Nem szabad ugyanakkor abból sem kiindulni, hogy vannak olyan megyék, ahol a megyeszékhelyi könyvtár elhanyagolja azt a feladatát, amely egyébként a törvény szelleméből és betűjéből is következik, azaz hogy az egész megyére kiterjedő feladatellátást bonyolítson le. Ezért azt gondolom, hogy a megyei könyvtári rendszert egységessé kell tenni, egységesen a szaktárca alá kell vonni, és a szaktárcánál a múzeumokhoz hasonló formában, vagy egy középírányító szervén keresztül vagy önállóan kell az egyes intézményeket működtetni.

A harmadik intézménytípus a levéltár, ahol nem kérdéses, nincs is, nem is lehet más út, mint a megyei levéltári rendszer megőrzése, ahol aztán még egyértelműbb az iratanyag tekintetében is mindaz, amit elmondok. Halálos bűn lenne ezeknek a levéltáraknak a megyei szerepét feláldozni; az egy másik kérdés, hogy az egy több évtizedes vagy félévszázados vita, hogy az igazságügy–közigazgatás tengelyen vagy a kultúra tengelyén helyezük el az államon belül a levéltárakat. Én Klebelsberg nyomán azt mondom – nem véletlenül függ az irodámban is Klebelsberg portréja –, hogy ezeknek az intézményeknek hihetetlen történeti feladatuk miatt a kultúránál van a helyük, és ott is kell, hogy maradjanak.

Végül a megyei önkormányzatok közművelődési feladatáról szólnék. Itt sokkal nehezebb a dolgunk, hiszen az előző nyolc évben nagyjából a nullára sikerült amortizálni ezt a területet, amelynek egyébként az az oka, hogy sajnos nem volt elég erős jogosítvány és nem volt elég erős a kötelezettség a megyék számára az ágazati törvényben, tehát az 1997. évi CXL. törvényben, azaz a kötelező feladatok számának minimuma miatt a megyei önkormányzatok egy része meg tudta szüntetni a megyei művelődési központját. Nyilvánvalóan azért kellett megszüntetniük a művelődési központjukat, mert a normatívát is összevonták, tehát nem volt miből finanszírozni. A normatívát nemcsak összevonták, hanem nominálisan is csökkentették, tehát reálértéken 2002-2010 között a töredékére zsugorodott össze az a normatívaösszeg, amelyet a kultúrára fordíthattak az önkormányzatok, így a megyei önkormányzatok is. Ennek a végzetes politikai bűnnek az eredménye az, hogy a legtöbb megyében megszűntek a megyei művelődési központok, abban a néhány megyében viszont, amelyben talpon maradtak, a fenntartásuk egyre nehezebb, ezért azt gondolom, hogy itt a megyei feladatellátást kell továbbra is megoldani. Annak a néhány intézménynek a sorsát a várossal együttműködve kell megoldani – így például Székesfehérváron is –, ahol talpon

maradt a megyei művelődési központ, tehát ott érdemes akár a városi intézményrendszerbe beilleszteni ezeket az intézményeket, ugyanakkor elengedhetetlen, hogy az 1997. évi CXL. törvény újratárgyalásakor vagy megnyitásakor ne rendezzük a megyei feladatellátást a szakfelügyelettől a minőségbiztosításon át, a felmenőrendszerekben szervezendő megmérettetéseken, versenyeken, minősítő versenyeken keresztül. Ez az egyértelmű politikai álláspontunk. Nagyon határozottan kérjük a kormányt is, hogy a Fidesz kulturális kabinetjének politikai elképzelései mentén alakítsák ennek az intézményrendszernek a jövőjét, hiszen mind az ágazat szereplőinek, mind a honi kultúrpolitikának ez a közös érdeke. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nagyra becsülöm elnök úr elkötelezettségét a téma iránt, de az önkorlátozásra való felhívás a politikusokra is vonatkozik, tehát megyünk tovább politikusi hozzászólásokkal, de talán megkérhetem képviselőtársaimat, hogy kicsit rövidebben próbálják összefoglalni, amit gondolnak. Most megadom a szót Hiller miniszter úrnak.

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Az én megítélésem szerint nem volt olyan szerkezeti ok és nem volt az intézmények működésében olyan színvonalbeli ok, amely ezt az egész, elmúlt két évben okozott felfordulást indokolta volna; semmi. Az az igazság, hogy nem könnyű körülmények között, de azok az intézmények, amelyekről itt most beszélünk, egy vállalható, működőképes szerkezetben nemhogy vállalható, hanem annál magasabb színvonalon működtek és teljesítették a feladatukat. Az az igazság, hogy önök nem tudták, hogy a helyi, elsősorban vidéki közművelődés kérdésével az államszerkezeten belül mit akarnak csinálni, belekeveredtek egy örvénybe, és most azért küzdenek két év eltelte után, hogy megőrizték azt, amit 2010-ben átvettek. Egész egyszerűen nem volt arra koncepciójuk, nem volt arra tervük, hogy mit akarnak; szerintem egyébként nem is kellett volna. Kellott volna erővel bírni, arra kellett volna összpontosítani, hogy a finansialitás terén a magyar kultúra, ezen belül a magyar közművelődés ne veszítsen többet annál, mint amennyi az átlagos elvonás, de önök ebben a csatában végzetesen elbuktak. (*L. Simon László: Normatíva! – Derültség.*) Az a helyzet, hogy olyan helyzetbe kerültek, amikor – mint egy neves költőtől most halljuk – ugyan voltak előzmények, azonban ezzel semmi nem indokolható. Nem indokolható az, hogy egy 2010-ben is működőképes szervezetet szétverték, és most látják, hogy ahova eljutottak, az színvonalban, irányításban és a feladatellátásban is nemhogy problémát okoz, hanem a magyar közművelődés olyan mélyrepülését hozhatja, amilyen nem volt, amióta egyáltalán magyar közművelődésről állami irányítási szinten beszélhetünk. Ha annyit sikerült volna elérniük, hogy a megszorításaik átlagos értékénél a magyar közművelődést nem érinti jobban ez az egész elmúlt két év, azt kell mondanom önöknek, hogy már akkor elismertem volna, hogy ez teljesítmény, de ha itt végigkérdezik az intézményeket, akár az egyes szervezeteket, hogy a költségvetés átlagos elvonásához képest mennyivel erősebb, mennyivel nagyobb volt ezen a területen az elvonás, akkor látják a különbséget: itt az egyes szervezetek 30 usque 50 százalékos finanszírozáscsökkenésről beszélnek két év alatt.

Tessék mondani nekem 1948 óta egyetlenegy olyan időszakot – értek ezalatt két évet –, amikor ezeknek a szervezeteknek és intézményeknek az állami támogatása, költségvetése 30 usque 50 százalékkal csökkent volna; egyet, mert nem fognak tudni ilyet mondani! A második – figyelve elnök úr politikusi önkorlátozásra való felszólítására –, hogy továbbra is állítom, hogy az az államirányítási szerkezet, amelybe önök a kultúrát behelyezték, árt a magyar kultúra szervezetének, színvonalának és finanszírozásának. A Nefmi mint minisztérium alkalmatlan arra, hogy megjelenítse és érdekében képviselje a kultúra érdekeit. Önök itt állandóan vereséget szenvednek hol a gyógyszerlobbitól, még az oktatási lobbától is, a szociálpolitikától, és akkor a sportról nem is beszélek. A magyar állami

irányítás hierarchiájának legalján, a legszomorúbb helyzetben van érdekérvényesítő képességében a kultúra; semmit nem tudnak elérni, még akkor sem, ha törekvéseiket önmagában akár támogatni is lehetne. Ismerek olyan közművelődési koncepciót, amely egyébként szakmailag nagyon megfontolandó, de sehova nem jut ebben a kormánystruktúrában. A kormányukban ülő, egyébként önmagában tiszteletreméltó személy egyszerre képviseli a szociálpolitikától a felsőoktatáson keresztül, a drogprevención, a sporton át a magyar közművelődés ügyét.

Hogyan gondolják, hogy így eredményt lehetne elérni? Itt ülünk egy szakbizottságban, és önök elmondják elnök úr szavaival, hogy fontos cél megőrizni különböző intézményrendszerek korábbi szervezetét. Eltelt két év! Bár ne kellett volna ehhez az egészhez hozzájárulni, és csak meg tudták volna tartani a bírált finanszírozási szerkezet pénzmennyiségét, amelyet én, mi átadtunk, mert akkor egészen másról beszélne itt. Kérdezzék meg az intézményeket, bármely szervezetet, hogy cserélne-e azzal a szomorú állapottal, amelyet 2009-2010-ben megélték, abban a szerkezetben, annyi pénzzel – kérdezzék meg –, vagy cserélnének-e erre az új, átláthatatlan szerkezetre ennyi pénzzel! Nem kell, hogy mikrofon elé ültessék, csak egy szakmai beszélgetésben kérdezzék meg, hogy ők melyiket választanák, de hogy méltányosak legyünk, a 2010-es értékhez, állami finanszírozáshoz képest azt, ami a költségvetés megszorításának átlaga – azt a durván kétszer majdnem 10 százalékot amit átlagban a magyar költségvetés minden sora elszenvedett –, abban a szerkezetben, azzal az átlagos elvonással vállalnák-e, vagy ezt a felforgató szerkezetet, a mínusz 30, mínusz 50 százalékkal.

Ez itt a probléma. Szerintem önök nem tudják, hogy mit kezdjenek a magyar közművelődéssel. Benne vannak egy nagy átalakításban, amelyben azonban a nagy átalakítók nem foglalkoznak a kultúrával, a közművelődéssel, mert nem érdekli őket; nem azért, mert ne lenne hozzá viszonyuk, hanem azért, mert sokkal fontosabb számukra az államapparátus egésze, az egészségügy szerkezete, az oktatásügy, ezen belül a közoktatás, mint ez. A magyar közművelődés ettől a nagy átalakítástól szenved, mert a nagy átalakítók terveiben igazából nem szerepelt, nincsen kidolgozva, ezt önökre bízzák, miközben folyamatosan veszítenek pénzügyi pozícióikból. Minden olyan törekvést, amely egy működőképes szerkezetet... Egyébként tudja mit, elnök úr? Elismerem, hogy az nem egy sebezhetetlen szisztéma volt, de azt hiszem, annak megtartásáért és finanszírozásáért nincsen sokkal több ember ebben az országban, mint én, aki harcolt. (*L. Simon László: De alulmaradt!*) De mivel az elnök úrnak az a szerencsés pozíciója, hogy nemcsak a bizottság elnöke, hanem az NKA elnöke is, egy másik harc eredményeként sikerült előállítani egy olyan pénzügyi helyzetet, hogy olyan NKA-elnök nem volt még ennek az országnak, aki annyi pénz fölött diszponálhatott volna, mint az én harcaim eredménye között, után ön, elnök úr. (*Derültség a meghívottak soraiban.*)

Ez az ábra. Az az ábra, hogy itt mondja nekem a normatívát, és – tudja, mit? – sok tekintetben igaza van. (*L. Simon László: Köszönöm szépen, miniszter úr.*) Egyébként meg amikor én a legtöbb pénzzel gazdálkodhattam, illetve a mellettem dolgozó NKA-elnök, az 7,8 milliárd forint volt. (*L. Simon László: És most mennyi?*) Elnök úr, úgy 11 fölött lesz, hogy csak na. Kérdezze meg ezeket az intézményeket, hogy ha az NKA bevételnövekedési arányának csak egytizedét maguk mellett tudhatnák, vagy mondjuk annak a 3 milliárd forintos plusznak csak a felét, akkor abban a szisztémában vezetnék-e az intézményeiket! Azt gondolom tehát, hogy a szerkezet tekintetében rossz utat követtek. Lássák ezt be, és próbáljanak egy valóban konszolidált, azaz mindenki számára normális, megnyugvást hozó helyzetet előidézni! Lehetetlen állapot, hogy egyébként tehetséges embereket vezető, tapasztalt intézményvezetők és szervezetvezetők évek óta azzal foglalkoznak, hogy milyen a szerkezet, ahelyett, hogy egyébként azzal tudnának foglalkozni, ami a szakmájuk meg a dolguk. Maguk összevissza szervezik itt mindent, aztán a múzeumok nem tudnak a

múzeumi feladatokkal foglalkozni, a levéltárak nem tudnak a saját feladataikra koncentrálni, és évről évre több feladatot vállalnak kevesebb pénzből.

Javaslom, hogy próbáljunk egy olyan irány mellett dönteni – ilyen van –, amely egyébként egy működőképes szerkezet megtartását és egy, az átlagnál nem nagyobb elvonási rátát hoz az intézményekre, a szervezetekre, és akkor ennek a közművelődési rendszernek a színvonalát nem kell féltenie a politikának a szakmától.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Novák Előd képviselőtársam jelentkezett.

NOVÁK ELŐD (Jobbik): Köszönöm a szót. Kubatov Gábor óta tudhatjuk, hogy a kormánypártok egyfajta orwelli központosítást szeretnek, de azért azt természetesen nem gondoltuk volna, hogy ilyen mértékűt. No nemcsak azért, mert a programjukban ez nem szerepelt, ez már nem meglepő, hiszen közhelyekkel volt tele a program, és sorra jönnek olyan meglepetésekkel, amelyekre nem kaptak választási felhatalmazást. A Fidesz kulturális programjának részeként ezt nem ismerhettük meg, hogy erőszakkal államosítanak, amit meglepő módon most már a szocialisták sem támogatnak, amely bizony meglehetősen ökölszabályként került megvalósításra, hiszen nem tettek különbséget a jó és rossz gazda között, egyaránt átvették, államosították a vagyont, pedig mindenképpen szükséges lett volna differenciálni.

Fájó az is, hogy folyamatosan tartozásokra hivatkoztak mindenféle ködös szakmai érvek mellett, melyre természetesen lehet a szubszidiaritás elve alapján az ellenkező érveket is megfogalmazni, de valójában a tartozás elenyésző a megyei vagyonokhoz képest. Mindez ráadásul megítélésünk szerint hivatali visszaéléssel és hűtlenkezeléssel került átjátszásra, amely ügyben a Jobbik feljelentést is tett, hiszen a megyei közgyűlési elnökök mindenféle felhatalmazás nélkül adták át az önkormányzati intézményeket. Volt persze olyan megye, ahol már módosították az aláírás előtt a vagyontörvényt, például Bács-Kiskun megyében, de mondjuk Csongrád vagy Vas megyében ez nem történt meg utólag. Bár egyesek szerint az Orbán Viktorral hirtelen, váratlanul megkötött megállapodás nem több politikai szándéknyilatkozatnál, valójában ez a hatoldalas dokumentum, amely először napvilágot látott, bizony nagyon sok kötelezettségvállalást és határidőket is tartalmazó szerződés, ezért mivel nem volt erre eredetileg felhatalmazása a megyei közgyűlési elnöknek, ez megítélésünk szerint kimerítette a hivatali visszaélés és a hűtlenkezelés fogalmát, és emiatt feljelentést is tettünk. Természetesen következménye ennek sem lett, mint ahogy általában hiába várunk elszámoltatásra ebben az országban.

A legfőbb téma természetesen a bezárások kérdése, amelyről joggal tartunk, hiszen amit helyben nem mernek megtenni, félve a választók akár csak következő választásokon esedékes büntetésétől, azt bizony központilag meg merik tenni, hiszen kellően messze van ahhoz, hogy ne féljenek a helyi választóktól. Például a Vas Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ bezárása máris felmerült – persze megvárják, amíg ez a téma egy kicsit lecsendesedik, és utána várható –, és már láthatjuk is, hogy egy évre előre sem tudnak látni a megyei közművelődési intézmények, tehát nem biztosított a költségvetésük. Sokkal jobban félünk a bezárásoktól, mintha megyei tulajdonban maradtak volna, illetve ahogy mondtam, nyilvánvalóan differenciálni szükséges lett volna.

Azt gondolom, hogy mindezek után képmutatás, hogy a Kulturális és sajtóbizottság elnöke Klebelsberg Kunóra hivatkozik mint nagy példájára, hiszen Klebelsberg Kunó intézményeket nyitott és nem ellehetetlenítette a vidéket. Önöknek egyelőre az iskolabezárásokról szivárgott ki olyan kormányzati háttér tanulmányuk, amelynek először még a létezését is tagadta Hoffmann Rózsa, végül amikor maga az okirat is – az ő aláírásával is – napvilágot látott, akkor próbálták magyarázni a magyarázhatatlant, amin már a fideszes képviselők is nevettek például az oktatási bizottság ülésén, hogy nem célja, hanem eredménye

a törvény módosításának az, hogy több ezer pedagógust el kell bocsátani vagy be kell zárni iskolákat. Azt gondolom, hogy ez összeegyeztethetetlen Klebelsberg Kunó kultuszminiszterségével.

Az, hogy mindezek után Hiller István szerencsésnek nevezi, hogy L. Simon László az NKA elnöke, azt gondolom, hogy eléggé nyilvánvalóan lerántja a leplet a nagykoalíciós mutyikról. (*Derültség.*) Igen, a lényeges kérdésekben azt látjuk, hogy összekacsintanak; nyilvánvalóan Alföldi Róbert és a hasonlók ügyében kiválóan összekacsintanak, és rendkívül tehetséges embernek tartják például őt. Azt látjuk, hogy önmagában az álláshalmozás miatt is az elnök úr rendszeresen nem tud részt venni a bizottság hatáskörébe tartozó országgyűlési vitákon sem, rendszeresen távol marad ezektől, tehát olyan szintű elfoglaltsága van, hogy én semmiképp sem nevezném szerencsésnek. Azt gondolom tehát, hogy ezeket a flörtöléseket valahol máshol kellene folytatni, miként azt is, hogy neves költőnek nevezi azt, aki öncélúan obszcén és trágár verseket ad ki. (*Derültség.*) Nem tudom, mi köze van ehhez, én sem tudom, hogy miért hozta ide Hiller István, hogy L. Simon Lászlót neves költőnek nevezze, aki olyan öncélúan obszcén, trágár verseket adott ki közpénzből, amelyeket most itt idézni sem tudok, tehát akit nagyon érdekel, és van ilyen perverz, az keressen rá interneten. (*Derültség.*) Azt gondolom, hogy ezek után méltatlan, hogy az ellenőrző albizottság nemhogy annak a kivizsgálásával foglalkozna, hogy miért kapott közpénzből ehhez a Gyurcsány-kormány idején állami támogatást, hanem még itt méltatjuk, és próbáljuk kiemelni. (*Dr. Hiller István: Még díjat is kapott! Ennél rosszabb a helyzet. – L. Simon László: Képzeld el, a Hiller tüntetett ki! – Derültség. – L. Simon László: Kétszer is! – Dr. Hiller István: Már akkor nagykoalíció volt.*) Így van, nagyon szörnyű a helyzet.

Végül azt tudom mondani, hogy nemcsak hogy mi félünk a bezárásoktól, hanem a Nemzeti Erőforrás Minisztériumtól sorra menekülnek el a kulturális ágazatok, hiszen valóban a leggyengébb érdekérvényesítő képessége van, és még a megszorítások közepette is a legjobban igenis a kulturális ágazaton csattan az ostor. Azt gondolom, hogy ezért jogos a félelmünk, hogy itt ingatlanspekulációk vagy egyszerűen megszorítás áldozataként sorra szeretnék bezárni ezeket az akár megyei művelődési központokat; jogos a félelmünk, és ezért is elleneztük azt, hogy megkerülve egyébként a megyei közgyűlési vitákat, ezt hirtelen egyfajta puccsként bejelentették, és államosították ezt a vagyont. Ezek után jogos a félelmünk, hogy bezárások fenyegetik az intézményeket, és így, hogy nem lehetett differenciálni, hanem a jó és a rossz gazdától egyaránt átvették többségében a vagyont – nem a tartozást, azért ne bújjanak emögé, hogy a fenntartói szerepet átvették –, gyakorlatilag nagyon sok intézményt az ellehetetlenülés fenyegeti. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. L. Simon képviselő úr jelentkezett hozzászólásra még korábban, utána pedig megadom a szót képviselőtársamnak. Szeretném újra megkérni, hogy lehetőleg röviden szóljon hozzá.

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a Kulturális és sajtóbizottság elnöke: Rövid leszek. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Néhány megjegyzés, mielőtt megint elmegyünk abba az irányba, hogy ne a témáról beszéljünk. Én mindig csodálom Novák képviselő urat, hogy milyen magabiztosan tud arról beszélni, amiről halvány fogalma sincs és amihez egyáltalán nem ért. Tényleg, képviselő úr, legalább annyit tegyen meg, ha már Klebelsberggről beszél, hogy olvassa el Klebelsberg publikációit! Ez az egyik; a másik, hogy olvassa el a gyűjteményegyetemről szóló törvényt. Ha tudja, mi az, hogy gyűjteményegyetem, akkor nem mond nekem ilyeneket, hogy koncentráció meg nem tudom, mi. Olyan butaságokat beszél, képviselő úr, fogalma nincsen arról, hogy hogyan néz ki ez az egész közgyűjteményi megközművelődési intézményrendszer, milyen múltja van, hogyan épül fel, hogyan változott a fenntartói szerkezet; az egészről halvány fogalma nincsen. (*Novák Előd: Honnan veszi ezt?*)

Mert most tette ékes bizonyítékát az előbbi felszólalásában. Olyan butaságokat mondott megint (*Novák Előd: Semmi konkrétumot nem mond, csak minősít. – Németh Zoltán: Ezt te mondod?*), ami egyértelműen arról tanúskodik, hogy halvány fogalma nincsen arról, hogy mit végzett Klebelsberg ebben az országban, de mindegy.

Szeretnék azért néhány apróságot megjegyezni Hiller miniszter úrnak. Értem én ezt a hanyag eleganciát és ahogyan átsiklik azon a nem megkerülhető tényen, hogy az elmúlt nyolc évben a duplájára nőtt az államadósság, és nincs miből áldozni a magyar kultúrára, de azért szeretném, ha egyszer választ kapnánk itt is arra, ha egyszer miniszter úr elmondaná azt – bár most bevallotta, hogy alulmaradt a csatában –, hogy mégis hogyan jutottunk el... (*Dr. Hiller István: Azt az elnök úr mondta.*) De miniszter úr is bevallott valami ilyesmit. (*Dr. Hiller István: Igen, hogy több pénzed van az NKA-ban. – Derültség.*) Azt mondtad, igen. Szeretném, ha elmondaná, hogy hogyan jutottunk el odáig, hogy az önálló normatíva megszűnt, milyen következményei lettek ennek az előző kormányzat alatt, hogyan jutottunk odáig, hogy a normatíva egyébként 2002-től 2010-ig, amíg önálló volt, és nem reálértéken, hanem nominálisan is folyamatosan csökkent – beszélhetünk itt szép dolgokat a finanszírozási problémákról –, tehát hogy egyáltalán hogyan jutottunk el a 2010-es állapotig, ami egy összeomlás-közeli állapot volt a magyar kulturális intézményrendszer tekintve.

Az NKA-pénzekkel kapcsolatban nagyon szeretném megkérni miniszter urat is és mindenkit, hogy ne kezdjünk el arról beszélni, hogy milyen jó lenne, ha ebből néhány milliárd forintot áttennénk a közgyűjteményi intézményrendszerbe, mert ez nagyon vészesen emlékeztet azoknak a kommunikációjára, akik azt szeretnék, hogy a Nemzeti Kulturális Alap forrásait működésre is fordítsuk. Ha ezt a kaput egyszer megnyitjuk – ezt nagyon jól tudja miniszter úr, hiszen miniszterként is mindig ellenállt az ilyen kísérleteknek –, tehát ha nem programot, projektet, valamilyen konkrétan megvalósítandó kulturális vagy művészeti célt finanszírozunk, hanem beengedjük ide olyan módon az intézményeinket, hogy innen akarunk majd villanyszámlát, rezsit és béreket fizetni, akkor annak a húsz éve működő kultúrátámogató rendszernek, amelynek a megóvásáért egyébként, el kell mondanom, mindegyik előttünk járt és a jelenlegi kormányzat is mindent megtett, semmi hatása nem lesz, mert össze fog omlani. Ezt szerintem így szögezzük le, és tegyük egyértelművé. Örülünk annak, hogy egyébként 3 milliárd forinttal nőtt az elmúlt két évben a Nemzeti Kulturális Alap költségvetési főösszege, reméljük, hogy ez tovább fog még növekedni, hogy további forrásokat tudunk bevonni, ugyanakkor ezt az eredményt és a célt nem áldozhatjuk fel azért, mert nincs elég forrás az intézmények működésére. Azért kell dolgoznunk, hogy az intézmények működésére nagyobb forrás álljon rendelkezésre, és egy dologban biztosan megegyezünk miniszter úrral, hogy a kultúra érdekérvényesítő képessége – ahogyan egyébként korábban is – most sem valami túl jó, és hogy itt van mit javítanunk a kormányzaton belül is, és ez nekünk, kormánypárti képviselőknek nagy felelősségünk.

Szeretném, ha itt lezárnánk a politikai vitákat, és arról kezdenénk el gondolkodni annak mentén, amit szerintem elég határozottan megfogalmaztam az intézményekkel kapcsolatban, hogy hogyan tudjuk ezt az intézményrendszert úgy megtartani, hogy az állam működteti őket – itt szó nincs koncentrációról, amit Novák képviselő úr mondott, ez egy marhaság –, a megyei feladatellátás nem sérül, és egyébként pedig azon a területen, ahol már nem beszélhetünk átfogó intézményrendszerről, azaz a megyei művelődési központokról, ott miképpen lehet ellátni azokat a megyei feladatokat, amelyeket én is említettem, és hogyan kellene majd ezt a feladatellátást kellő garanciákkal rögzíteni az 1997. CXL. törvény módosításakor. Szerintem tehát inkább erről beszéljünk, mert ez lenne előremutató, minthogy folytatjuk a politikai csatározást. Köszönöm, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vargha képviselőtársamnak adnám meg a szót, és utána sort kerítenénk arra, hogy azok a meghívottak is elmondhassák a véleményüket, akik még

nem jutottak szóhoz, annak jegyében, amit elnök úr is mondott, tehát szerintem most már vegyük el a dolognak a politikai élet, és beszéljünk a szakmai megoldásokról. Köszönöm szépen.

Vargha Tamás országgyűlési képviselő (Fidesz), a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke

VARGHA TAMÁS országgyűlési képviselő, a Fejér Megyei Közgyűlés elnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Csak két rövid megjegyzés. Sem országgyűlési képviselőként, sem a Fejér Megyei Közgyűlés elnökeként nem kívántam hozzászólni, mert egyetértek elnök úrral, hogy itt a jövőről kellene beszélni. Hiller miniszter úr megjegyzésére, illetve felhívására, hogy kérdezzük meg a 2008-2010 közötti évekről az intézményeket, amelyek akkor működtek, azt gondolom, hogy a közgyűlés elnökeként el tudom mondani, hogy az önök nyolcéves kormányzása eredményeképpen 2010-ben az alakuló ülésen kellett szembesülnünk azzal a ténnyel, hogy az önök normatíva-elvonásai miatt nem volt pénz sem a közgyűjteményi, sem a közművelődési intézményekre, ezért 160 millió forint kölcsönt kellett az önkormányzatnak még azon a napon felvenni, hiszen a múzeum költségvetésében – amit a normatíva meghatározott és biztosított – nem volt elegendő pénz a bérek kifizetésére, ez már májusban elfogyott.

Novák Előd felvetésére pedig azt szeretném válaszolni, hogy a közgyűlések elnökei ezt a szándéknyilatkozatot valóban aláírták, amelyeket ezek után a közgyűlési elnökök beterveztettek a közgyűlések elé, és ez így közjogilag rendben van, tehát ez indokolja azt, hogy az önök hűtlenkezelés miatt indított eljárásai elbuktak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hammerstein Judit helyettes államtitkár asszony jelezte, hogy nemsokára el kell mennie, és én is nagyon fontosnak érezném, hogy tudjon reagálni az eddig elhangzottakra. Utána mennénk tovább a szakmai szervezetek hozzászólásaival.

Hammerstein Judit (Nefmi) reflexiói

HAMMERSTEIN JUDIT kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. Egyrészt nagyon szépen köszönöm a kormány és a Nefmi nevében ezt a lehetőséget, hogy összehívta ezt az albizottsági ülést, és itt hallhattuk ezeket az észrevételeket különböző oldalakról, a szakma, illetve a politikum oldaláról is. Itt szeretném jelezni, hogy a szakmai szervezetekkel egyébként a Nefmi több körben leült, több körben folytatott egyeztetést, tehát teljesen tisztában vagyunk az intézmények helyzetével mind költségvetési szempontból, mind pedig azokkal a problémákkal, amelyekkel az utóbbi hónapokban szembesültek. A költségvetési helyzetüket illetően valóban felmerül még valójában annak a lehetősége is, hogy olyan nehéz helyzetbe kerülnek az év második felében, hogy valamiféle központi költségvetési pluszbeavatkozás válhat szükségessé. Ami a gazdasági önállóságot illeti – ez több körben is elhangzott –, talán fontos azt kiemelni, hogy a MIK-ek működését szabályzó kormányrendelet április 1-jén lép hatályba. Mi azt kezdeményeztük – és a kormány teljes egészében fogadókész volt vagy nyitottnak mutatkozott erre –, hogy a kulturális intézmények vonatkozásában a MIK, illetve az intézmények integrációja ne történjen meg, azaz a kulturális intézmények meg tudják tartani a gazdasági önállóságukat.

Ami a fenntartóváltást illeti, valóban az a kormány és a kulturális kormányzat célja is, hogy az intézmények szakmai feladatellátása, tehát a szakmai feladatellátás színvonala mindenképpen megmaradjon, illetőleg az intézmények stabilitása is biztosítható legyen. Ma a Nefmi, tehát a kulturális kormányzat többféle variációt, alternatív lehetőséget kidolgozott, tehát a teljes Nefmi-átvételt illetően is, illetőleg valóban felmerült egy olyan variációs lehetőség, miszerint a megyei kulturális intézmények egy része a települési önkormányzatok fenntartásába kerülne. Mindegyiknek adott esetben vannak előnyei és komoly hátrányai is. Mi

igyekeztünk a kormány döntését a tekintetben jó irányban befolyásolni, hogy a teljes érvrendszerrel igyekeztünk a kormány figyelmébe ajánlani, ami viszont fontos, hogy eldőlt, hogy a megyei kulturális intézmények kikerülnek a megyei intézményfenntartó központokból, és ahogy említettem, az április 1-jén életbe lépő kormányrendelet hatálya már nem lesz érvényes ezekre az intézményekre.

Ami egyébként a konkrét hozzászólásokat illeti, kiderült a hozzászólásokból is, hogy a megyei kulturális intézmények egy konkrét településen messze túlmutató állami feladatokat látnak el. Meggyőződésünk, hogy bármilyen variáció mellett is dönt a kormány, mind a jogszabályi környezetet, mind pedig a finanszírozást oly módon kell alakítani, hogy gyakorlatilag az állami feladatellátás messze túlmutat a településhez kapcsolódó feladatokon. A megyei könyvtárak esetében a kistelepülések irányába megyei a könyvtári szolgáltatásokat vagy például a megyei múzeumok esetében a restaurálással, kiállítás szervezéssel, szaktanácsadással, kutatásokkal és a régészeti feladatellátással kapcsolatos feladatokat is biztosítani kell, amelyet egy adott település természetesen nem tud biztosítani, ehhez plusz állami finanszírozásra van szükség. De hogy azért mennyire különböző intézménycsoportokról beszélünk: Fodor Péter elnök úr szájából gyakorlatilag az hangzott el, hogy ők mennyire örülnek annak, ha a megyei könyvtárak például települési fenntartásba kerülnének, nyilván azzal a megszorítással, hogy az állami feladatellátás számukra mind jogszabályi, mind pedig költségvetési szinten biztosításra kerül. A levéltárak esetében azt hiszem, hogy itt jelentkezik a legkisebb vita, hiszen itt olyan speciális feladatkörrel beszélünk, ami azt gondolom, hogy minden tekintetben indokolja az állami fenntartást.

A megyei közművelődési intézmények kapcsán merült fel, hogy a KIM jobban jelen van az intézmények irányítása kapcsán az intézmények életében mint maga a Nefmi. Ez gyakorlatilag valóban a kettős irányítás csonkaságából fakad, ugyanis a Nefmi nem minden esetben tudott a szakmai irányítási jogkörének eleget tenni, ugyanis semmiféle szankcionálási lehetőséggel nem rendelkezett. Ezen a rendszeren valóban változtatni kell. L. Simon elnök úr érvelt hosszasan amellett, hogy végül is a legfontosabb feladat lenne meghatározni, hogy mi legyen a jövő. Teljes mértékben egyetértünk azzal, hogy a megyei feladatellátást meg kell őrizni, a fenntartóváltással ne sérüljön a feladatellátás színvonala.

Hiller miniszter úr észrevételei kapcsán csak annyit szeretnék jelezni, hogy az, hogy a 2009-es, 2010-es költségvetési helyzet nem volt fenntartható, azt gondolom, hogy nem ennek a kormánynak a hibája. Azzal persze én is maximálisan egyetértek, hogy a kulturális költségvetési támogatás csökkenési tendenciája valóban nem tartható fenn szakmai szempontból sem. Röviden ennyiben szerettem volna reagálni, és még egyszer köszönöm szépen a hozzászólásokat és az észrevételeket.

ELNÖK: Köszönjük szépen, helyettes államtitkár asszony, hogy el tudott jönni és elmondta a véleményét. Akkor mennénk tovább a további szakmai hozzászólásokra. Földiák András, a Közgyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének elnöke jelezte, hogy hozzá kíván szólni, utána pedig Deme Péter következne.

Földiák András, a Közgyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezetének elnöke

FÖLDIÁK ANDRÁS elnök (Közgyűteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete): Köszönöm a szót és köszönöm a lehetőséget. Köszönöm az albizottságnak és az albizottság elnökének azt, hogy egyáltalán lehetővé tették a mai napon ezt a megbeszélést. Vagy tíz oldalt írtak nekem a múzeumi tagozatunk vezetői, de én is korlátozom magam, nem csak a politikusok; a szakszervezeti vezetőnek is korlátoznia kell magát. Amit döntően és elsősorban hangsúlyozni szeretnék, hogy katasztrófa van előkészületben, határozottan és egyértelműen kulturális katasztrófa van előkészületben: lehetséges, hogy két

napon belül megszavaznak egy olyan döntést, amely szétveri ezt a megyei múzeumi intézményhálózatot. A magyar művelődés történetében, ami kialakult, nagyon sok baj történt, a művelődésünkben is meg a történelmünkben is, nagyon jól tudom, de ehhez hasonló példát én nem tudok, ami egy felépült, kialakult, történelmileg létrejött és szervesen működő nagy rendszert így vert volna szét. Ez a 220 intézmény a 19 megyei művelődési központhoz tartozó fiókjával, kis intézményeivel együtt a magyar műkincsállomány 40 százalékát őrzi magában, ez a magyar múzeumi műkincsállomány 40 százaléka, tehát kimondhatatlan nemzeti érték. Ha ezt a települési önkormányzatok veszik át – vagy nem veszik át, és akkor nem tudjuk, hogy mi történik, feltehetően bezárják –, remélem, az egész nincsen veszélyben, de ennek az intézményhálózatnak a nagy része nagyon súlyos veszélyben van.

A legfontosabb, amit nagyon szeretnék kérni, és nagyon sajnálom, hogy helyettes államtitkár asszony már elment, mert tőle és a minisztériumtól is nagyon határozottan szeretném kérni, hogy ezt akadályozzák meg. Ennek az intézményhálózatnak egyben kell maradnia. Tudom, hogy Kálnoki-Gyöngyössy Mártontól L. Simon elnök úrig ezt többen elmondták, de ezt el kellene érni, és valamit napokon belül tenni kellene annak érdekében, hogy véletlenül se történjen ilyen intézkedés.

Amire én utalni szeretnék még ezenkívül, hogy az egész történet döbbenetes, hogy ne mondjak még csúnyábbakat vagy erősebbeket. Miniszterelnök úr az elmúlt hetekben azt mondta, hogy az Európai Uniót úgy vezetik, ahogy egy vidéki kócerájt se lehet vezetni; nekem ez a mondása több esetben eszembe jut a megyei intézmények sorsával kapcsolatban. Maga a kormányhivatali átvétel előkészítetlen volt. Helyettes államtitkár asszony elmondta, hogy több szakmai körben egyeztettek; én nem tudok olyan komoly, szakmailag megalapozott tervet készítő munkát, ahol a megyei intézményátvételt részleteiben kidolgozták volna. Átvettek egy igen komoly intézményrendszert – most ezt a könyvtárra, levéltárra, a művelődési központra és a múzeumra együtt értem – úgy, hogy semmi nem volt előkészítve. Szóvá tettük, és azt hiszem, Fodor Péter is említette, hogy szó sincs róla, hogy most márciusban lenne alapító okirata vagy bármilyen szabályzata ennek, nincsen, de maguknak a MIK-eknek sincsen, mert amikor ezt egy MIK-nél szóvá tettük, akkor kiderült, hogy a MIK-nek sincs, tehát ami átvette az intézményt, az is szabálytalanul működik. Nincs szabályzat, nincs költségvetés a mai napig elfogadva; rossz híreket lehet hallani, de tényszerű költségvetés nincs, nem tudják, hogy miből fognak élni, milyen szabályzat szerint, és ki fogja vezetni az intézményt. Most folyik az igazgatói pályázatok döntő hányada. A legteljesebb bizonytalanságban vannak ezek az intézmények, és akkor most jött az újabb ötlet, az egész hatalmas intézményrendszer és nemzeti vagyon átvételéről ötletelés zajlik egész egyszerűen, hogy kinek milyen ötlete van: most vajon egy nagy országos GAMESZ jöjjön létre, és az tartsa fenn, vagy a Nefmi tartsa fenn, vagy a szakmai intézmények – mármint az Országos Levéltár meg a Széchényi Könyvtár –, vagy maradjon a kormányhivatalnál. Egyszerűen előkészítetlen, nincs egy olyan terv, amelyben le lenne írva, hogy ennek ez az előnye, ez a hátránya, annak pedig az. Ötletelés szinten veszélyeztetik a magyar múzeumügyet úgy, ahogy van.

Egy petíciót tettünk közzé az interneten szerdán késő délután; ma reggelig, tehát nem egészen 3,5 nap alatt körülbelül 930 aláírás gyűlt össze. Mi csak egy nagyon szűk szakmai kört tudunk elérni, hiszen az újsághirdetéseket meg a nagy nyilvánosságot semmilyen módon nem tudtuk megközelíteni; ez egy szűk szakmai kör, amely három nap alatt majdnem ezer aláírást produkált. Ez azért nagyon mutatja, hogy nagyon fontos közügyről van szó. Eddig még talán nem hangzott el a sok érv között, hogy mennyi veszélye van a megye múltját és a megye kultúráját őrző intézményrendszer megszűnésének. Az nem hangzott el, hogy feltehetően az egyetlen oka az lenne annak, ha az megtörténne, és a településeknek kínálnák fel ezeket az intézményeket, hogy az állam le akarja rázni ezt a felelősségét, egyszerűen meg akar szabadulni a megyei és a vidéki hálózat fölött érzett szakmai és igazgatási felelősségétől,

és ez egész nagyon rosszat tenne ezeknek az intézményeknek. Ez a része szerintem, hogy az állami gondoskodás lekerül, a megyei könyvtárakat is érintené, de a megyei múzeumokat különösen súlyosan. Ne tegyük ezt lehetővé, ne rázza le a felelősséget, hanem komoly szakmai és szakszervezeti érdekegyeztetéssel és szakmai tanulmányok alapján dolgozzon ki egy tervet mind a négy szakmai ágazat fejlesztésére és arra, hogy ez az intézményrendszer hogyan tudja a jövőben a legjobban ellátni a kulturális feladatait. Ezt most kellene szinte a nulláról elkezdni, egy komoly tervet készíteni, és nem napok alatt szerintem megfontolatlan döntéseket hozni. Ehhez nagyon kérem a képviselő urak, képviselő hölgyek, a bizottság és a minisztériumok segítségét is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Megadom a szót Deme Péternek, a Pulszky Társaság elnökének.

Deme Péter, a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület elnöke

DEME PÉTER elnök (Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Képviselő Hölgyek, Urak! Kedves Kollégák! Hadd tegyem hozzá mindjárt a társaság nevéhez, hogy Magyar Múzeumi Egyesület, mert akkor így talán mindenki számára érthető, hogy mit keresünk itt.

Köszönhetően Kálnoki-Gyöngyössy Márton úrnak és L. Simon László úrnak, aránylag rövid lehetek. Alapvetően azt szeretném aláhúzni, hogy a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület tavaly ősztől a minisztérium vezetőinek kérésére, felhívására mindig részt vett mindenfajta egyeztetésben és előkészítésben, amikor volt ilyen. Írásba adtuk és fenntartjuk, hogy a jelenlegi állapot nem jó a megyei múzeumokat illetően, és tartjuk magunkat ahhoz, hogy a megyei múzeumok fenntartása valamilyen formában a Nefmihez kerüljön. Az egy másik kérdés, hogy ha nyugvópontra kerülne – és minél előbb kellene, hogy nyugvópontra kerüljön – ez az átalakulási folyamat, akkor persze szükséges és elkerülhetetlen a múzeumi hálózat és a múzeumi rendszer újragondolása nagyon sok szempontból, de ez egy másik kérdés. Nem lehet a hálózat szétverésével vagy legalábbis a hálózat csökkentésével, szétesésével helyettesíteni egy közel kétszáz éves múzeumi hálózat működési átvilágítását és újragondolását a XXI. században. Az a furcsa helyzet van ma Magyarországon, hogy az egyik oldalon az intézményeink alulfinanszírozottak, nem tudnak működni, bizonyos alapfeladatokat szinte képtelenek ellátni – zárójelben hozzáteszem, nemcsak most, elég régóta –, ugyanakkor világszínvonalú, jelentős, kinek-kinek a maga helyén jelentős látogatószámot vonzó, új állandó és időszaki kiállítások és egyéb tudományos és a közönség számára igénybe vehető eredmények születnek. Ez is egy furcsa ellentmondás, és csak azért lehetséges, mert a múzeumokban még meglévő emberek erejükön felül teljesítenek.

Említettem, hogy minden alkalommal, amikor erre igény volt és kérést kaptunk, részt vettünk és részt veszünk az egyeztetésben, ugyanakkor hozzá kell tennem, hogy számtalan olyan döntés született, amelyről fogalmunk sem volt a döntés megszületése előtt. Amiről Földiák elnök úr most beszélt, ez is olyan. Mondhatnám azt is, hogy nem tudom, hogy miről beszél, mert nem tudom hivatalosan; valamit olvastam, olvastam a felhívást, de igazából nincs információ arról, hogy ez végül is mit jelent vagy mit jelenthet. Azt hiszem, a dolog lényege tehát az, hogy amit L. Simon László megfogalmazott, emellé valamennyi szervezet – azt hiszem, legalábbis a múzeumi területen – fel tud sorakozni és felsorakozik, egyetért vele, egyetértett vele. Örülneink vagy szükségesnek tartjuk, hogy mód nyíljon arra, hogy ezt a megfelelő döntéshozói, döntés-előkészítői szinteken is elmondhassuk, mintegy támogatva egyébként a Nefmi kulturális államtitkárságának hasonló álláspontját. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kedves vendégeinket kérdezem, hogy van-e még valaki, aki szeretne hozzászólni a vitához. *(Jelzésre:)* Parancsoljon! Azt kérem, hogy a jegyzőkönyv kedvéért mutakozzon be!

Borbáth Erika, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus főigazgatója

BORBÁTH ERIKA főigazgató (Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus): Jó napot kívánok! Borbáth Erika vagyok, a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus főigazgatója. Én is hasonlóképpen kezdek, mint Deme Péter, hiszen Kary József kollégám a megyei intézményellátásra vonatkozóan nagyon-nagyon sok mindent elmondott, és tulajdonképpen abban megvan a szakmai egyetértésünk, én csupán meg szeretném erősíteni azt, hogy a megyei közművelődési szervezetrendszer pillanatnyilag rendkívül gyenge. Mondhatom azt, hogy van olyan megyei feladatellátás, ahol pillanatnyilag a felálló rendszerben a közművelődésről teljesen meg is feledkeztek, sőt a költségvetésből is kihagyták ebben az évben, majd csak valami utólagos finanszírozásban gondolkodtak. Vannak tehát még önálló intézmények, vannak más, megyei intézményhez, például múzeumhoz, könyvtárhoz vagy pedagógiai intézethez besorolt szakmai csoportok, és tulajdonképpen az ő működésük nagyon-nagyon esetleges. Mi a Magyar Művelődési Intézetben kidolgoztuk azokat a feladatokat – a megyei feladatokat részint L. Simon László elnök úr kérésére –, hogy hogyan lehet a megyei közművelődési intézményrendszert fejleszteni, mi az a minimum és mi az az optimális feladatellátás és szint, amit mindenképpen meg kell tenni. Erre nem csupán azért van szükség, hogy ez az intézményrendszer működjön, hanem ennek óriási jelentősége van a megyén belül, hiszen azoknál a megyéknél, ahol a megyei feladatellátás az elmúlt tíz évben jelentősen csökkent, pontosan ezeknél a megyéknél a települések közösségi művelődése is rendkívül esetlegessé vált; azt gondolom, hogy ekkor fogalmazok a legjobban. Szeretném tehát aláhúzni és tisztelettel kérni a minisztériumok képviselőit is arra, hogy ez az viszonylag kiegyenlített rendszer az új állami irányítással előálljon a megyei közművelődési feladatellátásban, hiszen ez visszahat a településekre, mint mondtam. Szeretném elmondani, hogy azokon a településeken, kistélepüléseken is, ahol intézményi és szakmai munkatárs dolgozik, ott ezeken az intézményeken körülbelül négy-ötösörös a települések közösségi művelődésének teljesítménye a jelenlegi kutatásaink szerint, tehát rendkívül fontos és nem mindegy az, hogy milyen Magyarország lakosságának a közösségi mentális állapota. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm. Kálnoki elnök úr jelezte, hogy még hozzászólna. Ha nincs több szakmai hozzászólás, akkor a végén a keretes szerkezet jegyében újra megadnám a szót a kormányzat képviselőinek a KIM, illetve a Nefmi képviseletében – tudom, hogy vannak itt mások is helyettes államtitkár asszonyon kívül –, és akkor ezzel lassan le is záránk az ülést.

Kálnoki-Gyöngyössy Márton, a Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége elnöke

KÁLNOKI-GYÖNGYÖSSY MÁRTON elnök (Megyei Múzeumok Igazgatóságának Szövetsége): Köszönöm szépen. Két dolgot szeretnék mondani, egyrészt kicsit intézményvezetőként. Itt sok minden elhangzott, de azért azt el kell mondani, hogy a KIM nagyon alapos adatgyűjtéseket végzett az elmúlt hónapokban, és ez nem egy olyan tény, amit el kellene hallgatni, tehát én azt gondolom, hogy van szándék és elhatározás, ugyanakkor ezekből az adatgyűjtésekből az is látszik, hogy a közgyűjtemények nagyon sajátos problematikája nem igazán éri el azt a szintet, amely indokolná, hogy adatokat gyűjtsenek. Gondolok itt arra, hogy miközben ingatlan, ingó vagyonok felmérése megtörtént, megkérdezik tőlünk az ellátottak számát, amit egyszerűen nem igazán tudunk értelmezni a

múzeumi rendszerben. Nálunk látogatók vannak. Senki nem volt arra kíváncsi sajnos, hogy mekkora a gyűjteménynagyság, milyen típusú gyűjteményeink vannak, milyen a raktárhelyzet, van-e valamiféle stratégia arra megyei szinten, hogy a bekerült műtárgyaknak mi lesz a további sorsa. Ez jól jelzi, hogy miközben azt gondolom, hogy nagyon alapos az az előkészítő munka, amely a KIM-ben a MIK-ek kapcsán zajlik, egyszerűen ennek a szférának a nagyon sajátos és az egyéb intézményektől eltérő, egyedi problematikáját nem tudják kezelni, és ez nem is elvárható szerintem. Ezért örülök annak, hogy elhangzott itt, hogy ez tulajdonképpen csak az első lépcső a fenntartói struktúra megváltozásában, de mindenképpen el kell mondani, hogy igenis elismerésre méltó az igyekezet. Nyilván egy intézményvezető persze dühöng, amikor naponta három-négy táblázat kitöltésével foglalatostkodik az egyéb szakmai tevékenysége helyett, de egy ilyen korszak nyilván ezzel jár.

A másik dolog – ezt miniszter úr figyelmébe ajánlom –, hogy én intézményvezető voltam az ön minisztersége alatt, és nem emlékszem arra, hogy ez akkora Kánaán lett volna számunkra. *(Dr. Hiller István: Nem ezt mondtam.)* Számos pozitív kezdeményezés volt a minisztérium részéről, de azt gondolom, hogy egyáltalán nem sírom vissza a 2010 előtti időszakot; különösen az ön tevékenysége elég sok kárt okozott a megyei múzeumoknak, ezt már több alkalommal elmondtuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Akkor talán első körben Virág Rudolf, illetve Zöld-Nagy Viktória helyettes államtitkárokat kérdezném a KIM részéről, hogy kívánnak-e valamit reflektálni az elhangzottakra, utána pedig a Nefmi képviselőjében itt maradtakat szeretném megkérni, hogy esetleg reagáljanak.

Dr. Zöld Nagy Viktória (KIM) reflexiói

DR. ZÖLD-NAGY VIKTÓRIA területi közigazgatás fejlesztéséért felelős helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Néhány információ azokkal összefüggésben, ami elhangzott. Én inkább arról beszélek, ami a ma, hiszen az, ami az egyesületek részéről javaslatként megfogalmazódott – és én ezt a KIM részéről is köszönöm, hiszen azért a kormányzaton belül ez egy közös gondolkodás, hogy az az intézményállomány, amit elvettünk, az egyébként hol, milyen módokon lehet hatékonyabban működtethető –, ez egy nagyon fontos kérdés, és ezzel a kormányzat folyamatosan foglalkozik kormány szinten is, tehát kormányülés szintjén is. Ez azonban inkább egy szakmai kérdés, ezeket szakmai koncepciók alapozzák meg, ahogy ez elhangzott; ezekben a kérdésekben a Nefmi a különböző egyesületekkel is folyamatosan egyeztetet.

A jelenlegi működtetés a KIM részéről: nagyon sok információ hangzott el azzal összefüggésben, hogy a jelenlegi rendszer fenntarthatatlan. Ez valóban így van, viszont azt is látni kell, hogy ez a rendszer hogyan alakult ki. Az az intézményrendszer, amit a megyei intézményfenntartó központok átvettek, húsz év alatt alakult ki, tehát azt hiszem, hogy egy húsz év alatt kialakított intézményrendszernek az átalakítása, a hatékonyabb működés megvalósítása két-három hónap alatt nem elvárható, ugyanakkor az egy folyamatos kormányzati együttműködés eredménye, amit a megyei intézményfenntartó központok valóban első lépcsőben funkcionális megközelítéssel végeznek. Ez is elhangzott, hogy jelenleg inkább ez a funkcionális hozzáállás jelenik meg a rendszerben és kevésbé a szakmai. Ennek is megvan az indoka, hiszen 771 intézmény került át összesen állami irányítás alá – beleértve a költségvetési intézményeket, gazdasági társaságot, alapítványokat –, nagyon különböző tevékenységgel, különböző ágazatokhoz tartozó intézményekkel, ami azt jelenti, hogy első körben az államnak rá kellett néznie erre az átvett intézményrendszerre. Ahogy igazgató úr az előbb jelezte, ez valóban egy folyamatos adatgyűjtés eredménye. Hozzá kell tenni, hogy ezek az adatok nem voltak meg a húsz éve működő intézményrendszerben, tehát azért az is nagyon fontos, hogy a kormányzati döntések megalapozásához szükségesek azok

az adatok, amelyek a jelenleg működő intézményrendszer jellemzik, hiszen csak ebből lehet a következő lépést meghatározni.

Ezzel összefüggésben azért a működéshez szükséges feltételek alapvetően adottak, tehát azért egy költségvetési intézmény nemcsak alapító okirat alapján tud működni, hiszen jogszabály hozza létre. Az államháztartási törvény is rögzíti azt, hogy ha alapító okirat nincs, akkor jogszabályi feltételek között fog működni; szervezeti és működési szabályzat van, kincstári és elemi költségvetés van, tehát a napi működéshez minden feltétel adott. Hogy ezek a feltételek milyenek, ez is a konszolidáció öröksége, hiszen hozzá kell tenni, hogy mindaz, amit a megyei önkormányzatok korábban ezekhez az intézményekhez akár hitelállományból, akár kötvényből hozzátettek, a jelenlegi rendszerből hiányzik. Az most látható tehát, hogy az átvett intézmények tekintetében körülbelül 20-25 milliárd forint az, ami hiányzik a tényleges működési költségekhez, tehát ezzel a hiánnyal és ezzel a mínusszal állunk neki az intézményrendszer működtetésének. Ez egyébként ágazatonként különböző mértékben jelentkezik, hogy melyik intézmény mennyire finanszírozott az állami támogatás tekintetében.

Az is nagyon fontos – és ez a kulturális intézményekre is különösen igaz –, ami elhangzott, hogy túltervezett bevételek vannak a rendszerben. Önmagában nem is csak a túltervezett bevétel a probléma, hanem az, hogy ezek a bevételek időben eléggé aránytalanul jelentkeznek, tehát fizetés minden hónapban van. Januárban ugyanúgy kellett fizetni, amikor egy múzeumban akár kevesebb látogató van, nem jelentkeznek a bevételek, ami ennek a forrását tudná jelenteni, míg a megyei önkormányzatoknál korábban akár egy másfél milliárdos folyószámlahitel is fedezetül szolgált annak, hogy ezeket megelőlegezze egy megyei önkormányzat, és lehessen bért, működtetést fizetni. Ez az állami működés során nem jelentkezik, tehát ez azt jelenti, hogy ez egy nagyon tudatos és nagyon pontos költségvetési gazdálkodást és nem ágazatonkénti működtetést eredményez az egyes intézmények vonatkozásában. Ez különösen fontos a napi működés szempontjából.

Ettől függetlenül az elhangzott javaslatok tulajdonképpen a KIM számára sem új ötletek, hiszen ugyanezekkel a tendenciákkal, ugyanezekkel az irányokkal foglalkozunk mi is. Valóban azért ez egy pontos koncepcionális kérdés és pontos vizsgálatot igényel, hogy az állami fenntartás az, ami a hatékonyan működő rendszert jelenti vagy akár egy önkormányzatnak átadott feladatmegállapodással megkötött feladatellátás. Felmerült itt, hogy csak az állami feladatellátás, illetve hogy nem várható el egy megyeszékhelytől az, hogy a megyére kiterjedően lásson el bizonyos feladatokat. Azért a megyei önkormányzati rendszer nem egészen így áll fel. Az, hogy megyei jogú városról és nem megyeszékhelyről beszél az önkormányzati törvény, pontosan azt mutatja, hogy a megyei jogú városi rang azt jelenti, hogy bizonyos feladatokat megyei jogon, azaz megyei feladatellátással, megyei illetékességgel tud egy önkormányzat ellátni, tehát koncepcionálisan azért önmagában ez nem egy elvetendő ötlet. Az egy másik kérdés, hogy a hatékony működés az állami vagy az önkormányzati fenntartást tudja jelenteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretném kérdezni, hogy a Nefmi részéről esetleg kíván-e valaki hozzászólni.

Dr. Sepsey Tamásné dr. Víg Annamária (Nefmi) reflexiói

DR. SEPSEY TAMÁSNÉ DR. VÍGH ANNAMÁRIA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Jó napot kívánok! Víg Annamária vagyok, a közgyűjteményi főosztály vezetője. Nagyon röviden arra reflektálnék, hogy a KIM-mel valóban hosszú ideje szorosan együttműködünk, és kölcsönösen ismerjük meg egymás álláspontját. Ebben a munkában úgy érzem, hogy azok a táblázatok, amelyre itt elnök úr utalt, azért nagyon sok új információval szolgálnak számunkra is. Közel 174 oldalas anyagot kaptunk csak a múlt héten. A mi anyagainkkal összevetve, amely tulajdonképpen a szűkebb szakmai tevékenységre koncentrált,

tehát a látogatószámra, a gyűjteménynagyságra és minden olyan szakmai tartalomra, ami nálunk van meg, úgy érzem, hogy egy olyan adatbázis jön létre, jött létre – mondhatom múlt időben –, ami példátlan, és végül is a felelősség is itt dől el. Ezt a – most már mondhatom – teljes körű ismeretanyagot kell kezelnünk akkor, amikor a jövőről beszélünk.

A finanszírozás tekintetében itt nagyon sok szám elhangzott. Annak ellenére, hogy maximálisan egyetértek minden hozzászólóval abban, hogy a kultúra finanszírozása rendkívül hátrányos, és ez különösen az intézményrendszereket érinti, akár az országos intézményeinket – mert sok képviselő itt ül –, akár a megyeieket, sőt én most úgy gondolom, hogy az országosok végül is tulajdonképpen rosszabb helyzetben vannak. Mondom ezt annak tudatában, hogy nagyon is ismerem a számokat.

A pontosság kedvéért azért jelezni szeretném, hogy a jelenlegi, tehát a 2012. évi finanszírozás 2011-hez viszonyítva a könyvtárak esetében összesen mínusz 17,9 százalék, a múzeumok esetében mínusz 20,6 százalék és a levéltár esetében mínusz 3,5 százalék, összesenben mínusz 16,4 százalék. Ami itt a nagy nehézséget eredményezi tehát, az nem összesenben az eltérés, hanem az, hogy a területeken, az egyes megyékben rendkívüli mértékű az eltolódás. Ezért egyetértek minden hozzászólóval abban, hogy bármi is lesz az intézményrendszer jövője, a legfontosabb, hogy a meglévő forrást a szűkös keretek között, de mégis megpróbáljuk a területi kiegyenlítést elősegítve visszaosztani. Ha ezt nem tesszük meg, akkor egészen képtelen helyzeteket konzerválunk. Ez volt egyébként az az első tény, amely a Nefmi irányítását, az államtitkárságot nagyon határozottan elindította abba az irányba, hogy a KIM-mel szorosan együtt dolgozva ezt a kettős irányítást valahogy próbálja oldani, hiszen ez a területi kiegyenlítetlenség végül is ennek a folyamatnak lett az eredménye. Úgy érzem, és ez a közös szándékunk – mivel most már tudjuk az adatokat, ismerjük a tényeket, Navracsics miniszter úr minden adatot átküldött a mi minisztériumunknak –, hogy mód van arra, hogy közösen a meglévő keretek között azért egy picit rendet rakjunk.

Zárógondolatként azt szeretném mondani, hogy bármelyik megoldás is lesz a nyerő, a legnagyobb probléma a finanszírozásban van. Mondom ezt azért is, mert múlt héten Naszvádi államtitkár úrnál voltunk Szöcs államtitkár úrral, ahol elég világosan kirajzolódtak a mozgásterek. Minden politikai erőnek az összefogása szükséges ahhoz, hogy elérjük azt, hogy igenis legyenek állami feladatok a kultúra területén a feladatfinanszírozási rendszerben. Ez a kulcsa a mozgásnak. Pénz nélkül, teljesen mindegy, hogy ki lesz a fenntartó, az eredmény gyakorlatilag kiszámítható. Úgy érzem, nem úszható meg, hogy ezt a húszéves folyamatot újragondoljuk. Itt elhangzanak olyan gondolatok, amelyek mögött nagyon sok szakmai tartalom van. A megyei múzeumi rendszer valóban egy példaértékű rendszer – legalábbis volt a megszületése idején –, ma azonban már nagyon sok korrekciót igényel ahhoz, hogy valóban hozni tudja azt a szakmaiságot és többletet, ami az erénye. Ebben kérem mindnyájuk segítségét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, főosztályvezető asszony. A mi bizottságunk nem tud több pénzt pumpálni a kultúrába, de abban talán tud segíteni, hogy ezek a szakmai vélemények elhangozzanak és meghallgattassanak. Nagyon szépen köszönöm mindenkinek, aki eljött: a meghívottainknak, a kormány képviselőinek, a sajtónak és természetesen képviselőtársaimnak is. Az 1. napirendi pontot ezennel lezárnam.

Egyebek

Az „egyebek” keretében van-e esetleg valakinek valamilyen észrevétele? *(Jelzésre:)* Novák Előd képviselőtársamnak adom meg a szót.

NOVÁK ELŐD (Jobbik): Köszönöm szépen. Egyrészt elnök úr talán álláshalmozása miatt sem várta meg ezt a napirendi pontot, mindenesetre azért azt jelezném... *(Menczer*

Erzsébet: Nem tagja az albizottságnak.) Igen, de azért szót kért, és mondott olyan valótlanosságokat, amelyek azért néhány szót érdemelnek.

Klebelsberg Kunó kultuszminiszter munkáját azt gondolom, hogy meglehetősen méltatlan a jelenlegi kormányzati politika alátámasztására felhívni. *(A kormánypárti képviselők elhagyják az üléstermet.)* Mi igenis, a szívünkön viseljük, és egyébként leszármazottja, Klebelsberg Éva védnökséget is elvállalt számunkra egy történelmi oktatási versenyen, amit a fiatalok számára hirdettünk meg, azt gondolom, hogy meglehetősen méltatlan tehát ezek után ilyen érvelésben felhozni. Miként persze az a kijelentése is valótlan volt, legalábbis csúsztatás, hogy az államadósság csak az előző két kormányciklus alatt nőtt, hiszen azóta is nőtt, az államadósság mindenáron való visszafizetését követő politikával szemben is.

Ami azonban inkább az albizottság ügyéhez tartozik, hogy az ismételten szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy fontos kérdéseknek kellene napirendre kerülniük, amit elnök úrnak már többször jeleztem magánban is, bizottsági ülésen is, és minden alkalommal elmondom. Egyrészt amíg még én lehettem az elnöke ennek a bizottságnak – míg le nem váltottak túlzott aktivitásom és kellemetlenkedésem miatt –, addig számos olyan napirendet megfogalmaztam, amelyet egyébként ellenzéki képviselőtársaim is egyhangúlag támogattak: például az előadó-művészeti törvény tükrében a Nemzeti Színház körüli botrányok kivizsgálása. Ez már persze az én szubjektív megfogalmazásom, hogy ezt botránynak nevezem, de azt önök is támogatták, ellenzéki képviselőtársaim aláírták – bár külön íven –, hogy Alföldi Róbertet idézzük be a bizottság elé. Van tehát egy hatályos beidézés, amelyen a korábban hatályos alkotmány szerint kötelezettsége is lenne megjelenni, akár csak Gyurcsány Ferencnek. Persze ő is mondhatja azt, hogy na és?, és azonkívül az új alaptörvényben már ilyen kötelezettség nincs is előírva, mint tudjuk. Ettől függetlenül azt gondolom, hogy a Házszabály is rendelkezik azért valamelyest erről a kérdéstről, tehát ha már van egy ilyen függő dolog, akkor többek közt ezt a napirendi pontot tárgyalni kellene. Egyébként is számos botrány van azért a kiegyensúlyozott tájékoztatás tükrében, tehát ha már az Új Színház megért egy külön bizottsági ülést, akkor a Nemzeti Színház akár egy ülésorozatot is megérhetne adott esetben. Azt kérem, hogy egy kicsit aktívabban ülésezzen a bizottság, hiszen számos olyan kérdés van, amivel látható, hogy kormányzati szinten nem akarnak foglalkozni. Ragadjuk meg az alkalmat, hiszen az ellenőrző albizottságnak rendszerint ellenzéki elnöke van, éljünk ezzel a lehetőséggel, és egy kicsit kellemetlenkedjünk, még ha mondjuk meg is értem, hogy az LMP-t vagy az MSZP-t nem érinti hátrányosan a kiegyensúlyozott tájékoztatás követelményének magyarországi durva megsértése, mert mindez kizárólag a Jobbik rovására történik. A Jobbik az, amit egy 5 százalékos párt szintjén sem kezel a magyarországi média – a Médiatanács jelentése szerint sem, csak ezt a sorok közül kell kiolvasni –, és érdemi intézkedés nem történik azzal kapcsolatban, hogy egy ilyen durva törvénysértés van, és a durva törvénysértés felett ráadásul a Médiatanács szemet is huny. Most belekaptam két témába, de van több is, amit korábban indítványoztam. Azt kérem, hogy tartunk rendszeres üléseket, és amit korábban napirendi pontoknak javasoltam, azokat vegyük is fel napirendre. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Más hozzászólás nincs, ezért a mai ülést bezárom. Köszönöm, hogy eljöttetek.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 04 perc)

Karácsony Gergely

az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Várszegi Krisztina